

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/196-342 / 2 695

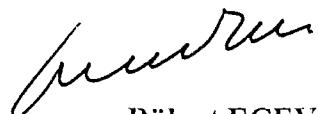
Ankara

22/6 /1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki _____ :
Liste

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	—
Esas Kom.	Plan ve Bütçe
Tarih	29.6.1999 1/424
K. Md.	E.D.Bşk. B.Öz
BAŞKAN	M. Bulut

2

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/101-938 / 1377

Ankara

17/3 1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 9/3/1998 tarihinde kararlaştırılan "Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı " ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Komisyonlarda ve Genel Kurul'da öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ederim.

Mesut Yılmaz

Mesut YILMAZ
Başbakan

Eki :

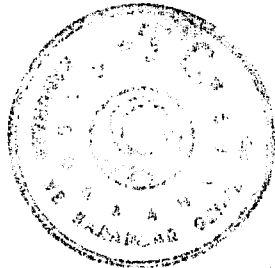
- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	
Esas Kom.	Plan ve Bütçe
Tarih	18.3.1998 1/737
K. Md.	K.D. B. K.
BAŞKAN	Hükümetçisi

GENEL GEREKÇE

Türk sermaye piyasasındaki ilk yasal düzenleme, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunudur. 1981 yılında yürürlüğe giren bu Kanun çerçevesinde yasal alt yapı oluşturulmuş, temel kurumlar ve araçlar uygulamaya geçirilmiştir. Daha sonra hızla büyüyen piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda, 1992 yılında 3794 sayılı Kanun ile köklü bir yasal düzenleme daha yapılmıştır. Reform niteliği taşıyan bu yasal değişiklikle, Sermaye Piyasası Kuruluna, gelişmelere ve doğan ihtiyaçlara cevap verebilecek düzenlemeler yapma yetkisi tanınmış, kurumlarda ve araçlarda çeşitlilik sağlanmış ve sermaye piyasası çağdaş bir çizgiye ulaştırılmıştır.

Bununla birlikte, son Kanun değişikliğinin üzerinden geçen altı yılda Türk sermaye piyasasının gösterdiği gelişme hızı, yatırımcının korunmasına yönelik hükümlerin ve bu amaç doğrultusunda gerektiğinde kamu müdahalesine olanak tanıyacak yetkilerin varlığını zorunlu kılmıştır. Ayrıca ülkemizdeki ekonomik koşullara ve özellikle 1994 yılındaki krize bağlı olarak, piyasada meydana gelen olumsuz olayların tekrarlanmasını önleyecek düzenlemelere ihtiyaç duyulmuştur. Öte yandan piyasadaki gelişmenin sonucunda, kurumsal yapıda uluslararası standartlara uygun değişikliklerin yapılması gerekmiştir. Ortaya çıkan bu ihtiyaçlara cevap verebilmek amacıyla, 4113 sayılı yetki kanuna dayanılarak 24/6/1995 tarihinde 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararname çıkarılmıştır. Bu kararname ile Sermaye Piyasası Kanununda bir dizi önemli değişiklik yapılmıştır. Ancak söz konusu Kanun Hükmünde Kararname, yetki kanununun iptaline bağlı olarak Anayasa Mahkemesince 13/11/1995 tarihinde iptal edilmiş ve iptal kararı 24/11/1995 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararında, 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı hükümlerinin iptali nedeniyle ortaya çıkacak hukuki boşluk gözetilerek, anılan hükümlere ilişkin iptal kararının dört ay sonra yürürlüğe girmesi kararlaştırılmıştır. İptal kararı gereğince, 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 24/3/1996 tarihinde tümüyle geçerliliğini yitirmiştir. Bu durumda bir taraftan piyasanın

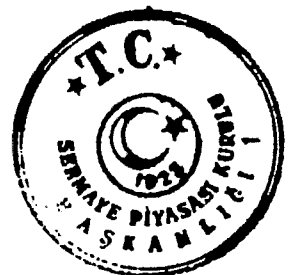
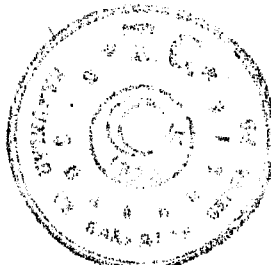

2

4

ihtiyaçlarına cevap vermek, diğer taraftan da Anayasa Mahkemesinin iptal kararıyla ortaya çıkan hukuk boşluğunu doldurmak amacıyla acil bir yasal düzenleme yapılması gereği belirgin biçimde ortaya çıkmıştır.

Söz konusu amaçlar doğrultusunda hazırlanan Tasarıda, halka açık anonim ortaklıklarda karar alma mekanizmasını hızlandırmak üzere, toplantı yeter sayıları azaltılmış; halka açık anonim ortaklıklarda azınlık haklarının kullanılması kolaylaştırılmış; kayıtlı sermayeli ortaklıklarda ilgililerin dava hakkının kapsamı genişletilmiş; halka açık anonim ortaklıklara ara kar dağıtımı olanağı tanınmış; halka açık anonim ortaklıklarda mevzuata uygunluğun sağlanması amacıyla, ana sözleşme değişikliklerinde Sermaye Piyasası Kurulu'nun uygun görüş vermesi zorunlu kılınmış; halka açık anonim ortaklıklarda kontrol değişikliği halinde azınlıktaki ortakları koruyucu düzenlemeleri yapma konusunda Kurula yetki tanınmış; Kanuna tâbi kuruluşların kaynak kullanımlarının belli esaslara bağlanabilmesi öngörülmüş; sermaye piyasası araçlarının kaydi değer haline getirilmesine ilişkin gerekli yasal çerçeve çizilmiş; ortaklıkların hukuka aykırı işlemlerine karşı Kurul'un dava açabilmesi sağlanmış; denetim ve izlemede etkinliği temin için, halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında, Sermaye Piyasası Kurulu'nun temsilci bulundurabilmesi hükme bağlanmış; piyasada düzenleme görevi de görecek bir meslek kuruluşu olarak Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği ve sermaye piyasası yatırımcısını koruyucu fonksiyonları olan Yatırımcıları Koruma Fonu kurulmuş; sermaye piyasası kurumlarının, hızlı ve amaca uygun biçimde tasfiyesi amacıyla, özel bir yöntem olarak tedricî tasfiye düzenlenmiş; sermaye piyasası kurumlarının mali durumlarının bozulmasında sorumluluğu tespit edilen yöneticilerinin ve belli bir oranı aşan sermaye payına sahip ortaklarının iflasının istenebilmesine olanak tanınmış; Kanun'un ceza hükümlerine, ihtiyaçlar doğrultusunda yeni bir şekil kazandırılmıştır. Diğer taraftan halka açık anonim ortaklık tanımı, uluslararası standartlara uygun olarak yeniden yapılmış; borsaların, modern bir yapıda örgütlenmelerine olanak tanınmış ve kuruluş aşamasında olan vadeli işlemler borsaları ile bu borsalarda işlem görecektir. Araçlarla ve faaliyet göstereceklerle ilgili hukukî alt yapı tamamlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ) XB

Madde 1 - Bu madde ile sermaye piyasalarının şeffaflaşması konusunda en ciddi ve köklü reform çalışmalarından biri gerçekleştirilmektedir. Sermaye piyasası araçlarının kaydi hale getirilmesine ilişkin ilk uygulama 1872 yılında Avusturyada Viyana Ciro İşlemleri ve Kasalar Birliği aracılığı ile gerçekleştirilmiş ve bunu Berlin Kasalar Birliği izlemiştir. Konuya ilişkin ilk Kanun 1896 yılında Almanyada yürürlüğe girmiş ve 1937 de Depo Etme Kanunu kabul edilerek uygulamada ortaya çıkan sorunlar yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur. Yine İsviçrede 1970 te Menkul Kıymetler Ciro Anonim Ortaklığı kurulmuş ve ekonomik yaşam, bu ortaklığın kayıtlarına aynı etki tanımış ancak, yasal düzenlemeye konu edilmeme yönünden eleştiri toplamıştır. Fransada yasal düzenlemeleri takiben tüm menkul kıymetler kaydi hale getirilmiş ve 1983 yılından itibaren hukuki ve fiili anlamda kaydi sistem işlemektedir. İngilterede ise, 1989 tarihli Şirketler Kanununa dayanılarak, uygulamaya konulması planlanan Crest sistemiyle menkul kıymetlerin kaydi olarak tutulması çalışmalarına devam edilmektedir.

Sermaye piyasası araçlarının kaydi sisteme geçirilmesi kağıt basımını ortadan kaldıracak, halka arzlar ve sermaye artırımlarında ihraççı şirketlerin maliyetleri azalacaktır. Gerek halka arzedilen gerekse halka arzedilmeyen hisse senetleri ve ihraççı halka açık şirketlerin ortaklık bilgileri daha sağlıklı bir şekilde takip edilebilecektir. Sermaye piyasası araçlarının kaydi olarak tutulması çalınma, sahte araç basımı ve araçların fiziki olarak hasar görme risklerini ortadan kaldıracaktır. Halka açık şirketlerin sermaye artırımları ve temettü ödemelerinde verilen hizmetler kolaylaşacak ve daha kısa sürelerde gerçekleştirilebilecektir. Keza hisse senetlerinin kaydi olarak tek bir yerde tutulması takas işlemlerinde kolaylık sağlayacak ve temerrütleri azaltacaktır. Sonuç olarak, sermaye piyasası araçlarının kaydi sisteme geçirilmesiyle, sermaye piyasasında güven ve şeffaflık sağlanacak ve piyasanın derinliği artacaktır.

Türkiyede yatırımcının sermaye piyasası araçları ile gerçek anlamda ilişkisinin çok kısa bir süre önce başladığı ve bu araçlardan özellikle hisse senetleriyle fiilen uğraşan kesimin de son derece sınırlı olduğu hususları gözönüne alındığında,

Türkiyede sermaye piyasası araçlarının kaydi sisteme geçirilmesi işlemleri kısa sürede sonuçlandırılabilir niteliktedir.

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda yapılan değişiklikler çerçevesinde, Kanuna eklenmesi düşünülen bu madde ile ülkemizde de kaydi sisteme geçilmesi planlanmaktadır. Bu bağlamda, Tasarıda sadece bu Kanuna tabi ortaklıkların ihraç ettikleri sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin hakların tüzel kişiliği haiz bir Merkez tarafından kayden izlenmesi öngörülmüştür. Araçların türlerine ya da devir özelliklerine göre kayıt esasları ile kayıtların nasıl tutulacağı ve kayıtların tutulmasında yapılacak işlemlere ilişkin usul ve işlemler ile kayıtları tutacak Merkezin kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esasları konusunda düzenleme yetki ve görevi Kurula bırakılmıştır. Ayrıca sermaye piyasası araçlarının kaydi sisteme geçirilmesinde geçiş süreci de gözönüne alınarak, Merkezde kaydi tutulacak hakları, bu hakların bağlı olduğu sermaye piyasası araçlarını, ihraççılar ve sermaye piyasası araçları türleri itibariyle, belirleme yetkisi de Kurula bırakılmıştır.

Mevcut tasarıya göre; sistem içerisinde işlem gören menkul kıymetlerin kayden izlenmesi, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenecek olan tüzel kişiliği haiz bir kuruluş tarafından yürütülecek; kayıtlar, söz konusu kuruluş tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibariyle tutulacaktır. Merkez esas olarak, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibariyle tutulan kayıtların birbirleriyle tutarlılığını kontrol edecektir.

Kayıtların ihraççılar ve aracı kuruluşlar itibariyle tutulması, Fransadaki SICOVAM sistemine benzer bir sistemin kurulmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca dileyen hak sahiplerine hesap açılabilmesi de, haklarının aracı kuruluşlar nezdinde izlenmesini istemeyen yatırımcılara yönelik bir hizmet niteliği taşıyacaktır.

Tasarıya göre, buna uygun olarak kayıt edilmiş olan hakların senede bağlanması zorunluluğu ortadan kalkmaktadır. Ancak senede bağlanmamış nama yazılı payların, alacağın temliki hükümlerine uygun olarak devri sağlanmalıdır. Ayrıca Merkez dışında yapılacak temliknamelerin, rehin sözleşmelerinin ve aynî hak tesisine ilişkin diğer sözleşmelerin üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için Merkeze yapılan bildirim tarihinin esas alınması, hakların sırasını belirlemek bakımından gerekli görülmektedir. Bunun dışında haciz, ihtiyati tedbir ve benzeri işlemler, senede bağlanmamış haklar için genel hükümlerde öngörülen çerçeve içerisinde yürütülecektir. Merkezdeki kayıtlar,

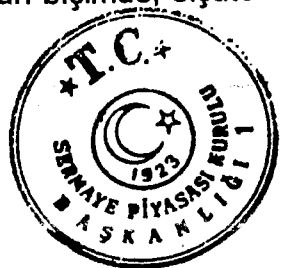
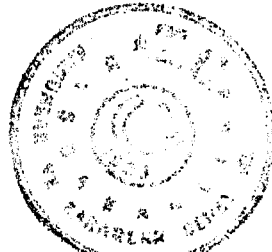

ihraççılar itibariyle de tutulacağı için, ortaklığa yapılan hakları kısıtlayıcı nitelikteki hususlara ilişkin bildirimler, ihraççıların Merkezdeki kayıtlarına anında intikal ettirilebilecektir. Ortakların malî ve yönetsel haklarının kullanımında da, Merkezdeki aracı kuruluş ve ihraççı kayıtları esas oluşturabilecektir.

Nama yazılı payların devri halinde, Türk Ticaret Kanunu'nun 417 nci maddesi çerçevesinde pay defterine kayıt yapılırken, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın, Merkez nezdinde ihraççılar itibariyle tutulan kayıtlar esas alınabilecektir. Böylece pay defterlerinin güncelleştirilmesine kolaylık sağlanmıştır.

Kayıtların, Merkez tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, hak sahipleri ve aracı kuruluşlar itibariyle tutulması öngörülmüştür. Bu durumda, kayıtların yanlış tutulmasından doğacak bütün zararlardan bu kayıtları tutacak Merkez, ihraççılar ve aracı kuruluşlar sorumlu kılınmış ayrıca, görevini kötüye kullanan yahut ihmal eden Merkez personelinin, Devlet memuru gibi cezalandırılacağı öngörülerek, kayıtlara güven sağlanmıştır.

Madde 2- Sermaye Piyasası Kanununun uygulanması bakımından hisse senetleri halka arzedilmiş olan veya halka arzedilmiş sayılan anonim ortaklıklar, halka açık sayılmaktadır. Hisse senetlerinin halka arz olunmuş sayılması, Kanunun 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında ortak sayısına bağlanmıştır. 1981 yılında yürürlüğe giren 2499 sayılı Kanun ile yapılan belirlemeye göre, ortak sayısının 100 den fazla olduğu tespit edilen ortaklıklar, hisse senetlerini halka arz etmiş olarak kabul edilmektedirler. Böylece Kanun koyucu, 100 ortak sayısını, farazî halka açıklık ölçütü olarak benimsemiştir. Ancak 2499 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçen yaklaşık 14 yılda, Türk sermaye piyasasının geçirdiği evrim, anılan ölçüte esas alınan ortak sayısının artırılmasını gerekli kılmıştır. Gerçekten bu dönemde İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın kurulup, faaliyete geçmesi ve işlem hacminin büyümesi; kurumsal yatırımcıların oluşması; sermaye piyasası araç ve kurumlarında çeşitliliğin sağlanması ve yabancı yatırımcıların ilgisi gibi etkenlerle sermaye piyasasında yatırım yapan tasarruf sahibi kitlesinde büyük bir artış gerçekleşmiştir. Bunlara bağlı olarak, gelişmelerin ortaya çıkardığı halka açık anonim ortaklık ölçeğine uygun biçimde, ölçüte esas olan 100 ortak sayısı 250'ye çıkarılmıştır.

Kanun hükümlerinin uygulanmasını teminen, anonim ortaklığın halka açık ortaklık statüsünü kazandığını, ihraççılar için Kurula, ortaklık denetçileri için ise, hem ortaklığın yönetim kuruluna hem de Kurula yine Kanunda öngörülen süreler zarfında bildirim yükümlülüğü getirilerek, Kanun kapsamında olması gereken ortaklıkların, Kanunun getirdiği yükümlülükler ve Kurul denetiminin dışında kalmalarının önlenmesi amaçlanmıştır.

Kanun kapsamına giren ihraççıların, bu Kanuna tabi olmalarından kaynaklanan yükümlülüklerinden kısmen ya da tamamen muaf tutulabilmelerinin kapsamı genişletilmiş ve ihraççıların halka arz işlemlerinden de kısmen muaf tutulabilmeleri imkanı getirilmiştir.

Kanunun 11 inci maddesinin son fıkrasındaki istisna hükmünde, Türk Ticaret Kanununun 368 inci maddesi hükmünün tamamına atıf yapıldığı için, uygulamada bazı yorum sorunları doğmaktadır. Hükmün amacı, sadece hisse senetleri borsada işlem gören anonim ortaklıklarda nama yazılı pay sahiplerine taahhütlü mektup gönderilmesi yükümlülüğünü ortadan kaldırmak olduğundan, beşinci fıkra hükmünde amaca uygun değişiklik yapılmıştır.

Hisse senetleri borsada işlem gören anonim ortaklıklarda, ortak sayısının fazlalığı, sermaye yapısının dağınıklığı, Türk Ticaret Kanununun 388 inci maddesi hükmü çerçevesinde ağırlaştırılmış toplantı yetersayılarıyla genel kurulların oluşturulmasını ve karar alınmasını güçleştirmekte, bazı hallerde olanaksız kılmaktadır. Ortaklıkların karar alma mekanizmasındaki bu güçlüğü aşılması bakımından, söz konusu ortaklıklarda, Türk Ticaret Kanununun 388 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralar hükümlerinde sayılan hususların görüşüleceği toplantılarda, ana sözleşmelerinde ağırlaştırılmış nisaplar öngörülmemişse, Türk Ticaret Kanununun 372 nci maddesi hükmündeki yetersayının uygulanması öngörülerek, toplantı yetersayısı hafifletilmiştir. Arz ettiği özellikler nedeniyle, 388 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre alınması gereken kararların yetersayılarında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Kanunun tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunması amacıyla hareketle, Türk Ticaret Kanununda esas sermayenin en az onda birini temsil eden pay sahiplerine tanınan hakların, halka açık anonim ortaklıklarda, ödenmiş sermayenin en az yirmide birini temsil eden pay sahipleri tarafından kullanılabilmesine olanak tanınması amaçlanmıştır.

Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşme değişikliklerinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığına başvurulmadan önce Sermaye Piyasası Kurulu'nun uygun görüşünün alınması zorunlu kılınmıştır. Bu düzenleme, halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmesinin mevzuata uygun hale getirilmesi ve uygulamada yeknesaklık sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca mevzuata aykırılık oluşturabilecek işlemlerin, başlangıçta önlenmesi ve kontrol mekanizmasında etkinlik sağlanması bakımından da, Kurulun halka açık anonim ortaklıkların ana sözleşme değişikliklerinde uygun görüş vermesi faydalı olacaktır. Nitekim aynı amaçla, Bankalar Kanununun 20 nci maddesinde de, bankaların esas sözleşme değişikliklerinde Hazine Müsteşarlığından uygun görüş alınması hükme bağlanmıştır.

Madde 3- Kanunun 12 nci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişiklikle, kayıtlı sermayeli ortaklıklarda ilgililerin dava hakkının kapsamı genişletilmiştir. Değişiklikten önce, ilgililer tarafından, sadece Kanunun 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasında sayılan hususlara aykırı yönetim kurulu kararları aleyhine dava açılabilirdi. Oysa kayıtlı sermayeli ortaklıklarda, yönetim kuruluna çok geniş yetkiler verilmiştir. Kayıtlı sermaye sistemi dışındaki ortaklıklarda bu yetkiler genel kurulca kullanıldığı, karar alma sürecinde ortaklar söz sahibi olduğu ve gerekirse dava açabildiği halde; kayıtlı sermaye sistemindeki ortaklıklarda, Kanunun 12 nci maddesi çerçevesinde yönetim kurulunun aldığı tüm kararlar aleyhine ilgililerce dava açılmaması dengesizlik yaratmıştır. Bu yüzden ilgililerin dava hakkını düzenleyen altıncı fıkrada değişiklik yapılarak, yönetim kurulu üyeleri, denetçiler veya hakları ihlal edilen pay sahipleri tarafından Türk Ticaret Kanununun genel kurul kararlarının iptalini düzenleyen 381 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan hallerde, Kanunun 12 nci maddesindeki esaslar çerçevesinde aldıkları tüm kararlar aleyhine dava açma yetkisi tanınmıştır. Öte yandan, kayıtlı sermaye sisteminde pay sahipliği hisse senedinin satış anında alıcıya teslimi ile kazanıldığından, Şirketin davanın açıldığını Kurula bildirmesi için Kanunda öngörülen süre kısaltılmıştır.

Madde 4- Varlığa dayalı menkul kıymetlerin karşılığını oluşturan alacaklar ve duran varlıklar, bunların başka bir amaçla tasarruf edilemeyeceği, rehnedilemeyeceği,

teminat gösterilemeyeceği ve haczedilemeyeceği öngörülerek, varlığa dayalı menkul kıymetlerin itfa süresine kadar teminat altına alınmıştır.

Madde 5- Birinci fıkrada yapılan değişiklik ile ihraççıların türleri ve dağıtılabilir kâr tutarları göz önüne alınarak, Kurul tarafından, kâr dağıtım zorunluluğunun kaldırılabilmesine veya ertelenebilmesine imkan tanınmıştır. Öngörülen bu değişikliğe bağlı olarak, ikinci fıkrada, pay sahiplerine birinci temettü ödenmedikçe, yönetim kurulu üyelerine, memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılmaması düzenlenerek, pay sahibinin korunması amaçlanmıştır.

Yürürlükteki mevzuata göre ticaret ortaklıkları ve bu arada anonim ortaklıklar ancak "iş yılı" sonunda düzenlenen bilançoya göre ve herhalde genel kurulun (diğer şirketlerde ortaklar kurulunun) bilanço, kâr ve zarar hesabının kabulüne ve kârın dağıtımına ilişkin kararına müsteniden kâr dağıtabilirler. Bunun dışında ortaklara yapılan her ödeme sâfi kârdan kaynaklansa bile, emredici hükümlerle men edilmiş bulunan "sermayenin ortaklara iadesi" anlamını taşır. Temettü payına mahsuben avans ödenmesi de aynı mahiyettedir.

Türk Ticaret Kanununun 72 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre "iş yılı" altı aydan az ve 12 aydan çok olamaz. Bununla beraber yurdumuzda genel olarak 1 yıllık süre benimsenmiştir. Böylece, tasarruflarını halka açık anonim ortaklıklara yatırmış olan kimseler yılda ancak bir kere temettü alabilmektedirler. Buna karşılık borsada işlem gören ve görmeyen diğer menkul değer veya banka mevduatı sahipleri yılda bir çok kez faiz ve sair gelir elde edebilmektedirler. Bu nedenle ilkin ABD ve İngiliz Hukuklarında pay senedi sahiplerine belli dönemler sonunda oluşan kârdan belli oranlarda temettü avansı verilebilmesi imkanı tanınmış ve bu uygulama Alman ve Fransız hukuklarında da benimsenmiştir. Yurdumuzda da hisse senetlerinin çekiciliğini artırmak ve tasarrufların pay senetlerine yönelmesini teşvik ederek menkul kıymet borsalarımızın daha da gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla, halka açık anonim ortaklıklar açısından Kanunun 15 inci maddesinde değişiklik yapılması yoluna gidilmiştir.

Diğer taraftan avans kâr dağıtan ortaklıkların hesap dönemi sonunda zarar etmesi halinde avansın nasıl kapatılacağı sorununu bertaraf etmek amacıyla, dağıtılacak avans kâr payına azami sınırlar getirilmiş, Maddede özel hukuki

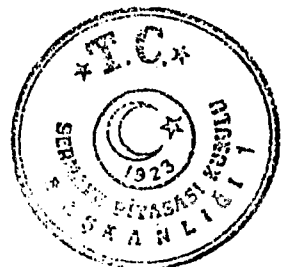
sorumluluk esasları düzenlenmiş, ayrıca bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esasların belirlenmesi konusunda Kurula yetki tanınmıştır.

Madde 6 - Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında, usulden iptal edilen 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle yapılan değişiklikten önceki hükme aynen yer verilmiştir. Bu fıkra'da, Kurul Başkan Vekilinin atamayla değil, Başkanın görevde olmadığı dönemde Başkan tarafından belirlenmesine ilişkin Kanunun 18 inci maddesindeki değişikliğe paralel biçimde, gerekli uyumu sağlamaya dönük değişiklik yapılmıştır

Madde 7- Bu Kanun değişikliği ile Türkiyede sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya bu Kanunla yetkili kılınmış aracı kuruluşların üye olmalarının zorunlu kılındığı, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliğinin kurulması öngörülmektedir. Bu kuruluş nezdinde aracı kurumların yanısıra, bankalar da temsil edileceğinden ve gerek bankalar gerekse aracı kurumlar için bu Kanunla ortak bir meslek kuruluşu oluşturulacağından, Kurulun oluşumunda seçilecek bir üyenin, Türkiye Bankalar Birliği yerine Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği tarafından gösterilecek adaylar arasından olması doğrultusunda değişiklik yapılmıştır.

Diğer yandan, yeni bir organizasyona gidilerek, mevcut başkan vekilliği kaldırılarak, Başkanın görevde olmadığı durumlarda, Kurul işlemlerinin yürütülebilmesi için üyelerden birinin vekil olarak görevlendirilmesi sistemi getirilmiştir. Yürürlükte olan Kanun hükmüne göre, Kurul üyeliğine atanan üyelerden birisi Başkan, birisi ise Başkan Vekili olarak atanmaktadır. Kanunun 23üncü maddesine göre, Başkan Vekili Başkan görevde olmadığı durumlarda Kurulu yönetmek ve temsil etmekle yükümlüdür. Başkanın görevde olduğu durumlarda ise, Başkan Vekiline başkaca bir görev tanımlaması yapılmamıştır. Kamu görevlerinde süreklilik ve kesintisizlik ilkeleri çerçevesinde getirilmiş olan vekalet sistemi, mevcut durumda sürekli bir vekalet görevi halini almış olduğundan, vekaletin geçiciliği ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Türk idari teşkilat yapısı incelendiğinde, mevcut duruma benzer sürekli bir vekalet sisteminin öngörülmediği, vekalet sisteminin ancak belli bazı durumların ortaya çıkması halinde, geçici olarak başvurulacak bir yöntem olduğu görülmektedir. Nitekim,

Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesinde, "memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevde uzaklaştırma nedenleri ile işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine Kurum içinden ya da diğer kurumlardan ya da açıktan vekil atanabilir", hükmü yer almaktadır. Görüldüğü gibi, vekil sıfatıyla görevlendirmelerde, bu görevin geçiciliği açıkça vurgulanmaktadır. Bu halde, yürürlükteki Kanunda yer alan ve Başkan görevde olduğu süreyi de kapsayan bir vekil sıfatı, bu sistemle bağdaşmamaktadır.

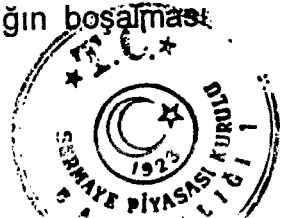
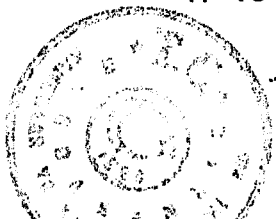
Diğer yandan, Kurul Teşkilat Yönetmeliğinde, Kurulun idari işlerinin yürütülmesinde Kurul Başkanına yardımcı olmak üzere Kurul Başkan Yardımcılıkları öngörülmüş olup, Kurul Başkanı hem Kurulun, hem de İdari teşkilatın başındadır. Başkanın görevde olduğu dönemlerde, Kurul teşkilat sistemi içerisinde, hem Başkan Vekilliği, hem de Başkan Yardımcılığının bulunması, görev alanları yönünden çeşitli sakıncalar taşımaktadır.

Geçmiş dönemde, başkan vekilinin görevden ayrılması nedeniyle bu makamın boşalması, başkan olmadığı dönemlerde yönetim boşluğuna ve karar alma mekanizmasının tıkanmasına yol açmıştır. Maddede öngörülen değişiklik bu gibi olumsuz sonuçların tekrarlanmasını da önlemeye yöneliktir.

Başkanlık makamının boşalması durumunda, Kurulun işleyişine devam etmesini sağlamak amacıyla, atama yapıncaya kadar ilgili bakanın, üyelerden birisini vekaleten görevlendirmesi hükme bağlanmıştır.

Madde 8- Kurul üyelerinin niteliğine uygun olarak, maddedeki "yüksek öğrenim görmüş olma" şartına, "4 yıllık yüksek öğrenim kurumlarından mezun olma" şeklinde açıklık kazandırılmış ve tecrübe şartının asgari süresi 10 yıl olarak belirlenmiştir.

Kurulun yapısına ilişkin olarak yapılması öngörülen değişiklikle, yaşanan tecrübe göz önüne alınarak, 2499 sayılı Kanunla getirilmiş ve bugün yürürlükte olmayan eski sisteme dönmüştür. Başkan ve üyelerin görev sürelerinin altı yıla çıkarılması ve üyelerin yarısının üç yılda bir yenilenmesi suretiyle, kurumsal hafızanın korunması, Kurulda istikrar ve devamlılığın sağlanması amaçlanmıştır. Kaldı ki, aynı fonksiyonlara sahip kurumlara ilişkin yurt dışı düzenlemelerde de, görev süresi ve üyelerin yenileme sistemi benzer şekilde düzenlenmiştir. Modelin fonksiyonelliği bakımından, aynı sistemin benimsendiği Avrupa İnsan Hakları Divanı da örnek oluşturmaktadır. Ayrıca, 17 ve 18 inci maddelerde yapılan değişikliğe paralel olarak, Başkanlığın boşalması

durumunda, atama yapıncaya kadar ilgili Bakan tarafından üyelerden birinin vekaleten görevlendirileceği öngörülerek, doğacak hukuk boşluğunun giderilmesi amaçlanmıştır.

Kurul Başkan ve üyelerinin süreleri dolmadan görevden alınması için gerekli "görevlerin yerine getirilmesinde kusur ve ihmalin sabit olması" şartına objektiflik kazandırılarak, mahkeme kararı şartı öngörülmüştür.

Madde 9- Sermaye piyasasında yatırımcıları korumak ve düzeni sağlamak bakımından, sermaye piyasası kurumlarının mali bünyelerini, kaynaklarının kullanım şeklini, bankalarla ilgili olarak Bankalar Kanununun 56 ncı maddesinde olduğu gibi belli esaslara bağlamak zorunludur. Bu sayede sermaye piyasasından elde edilen fonların amaç dışı kullanılması önlenerek, yatırımlar güvence altına alınabilir. Söz konusu amacın gerçekleştirilmesi için, Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendi ile, sermaye piyasası kurumlarının malî bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları belirlemek konusunda Kurula yetki verilmiştir. Ancak bu kurumlar homojen olmadığından, rasyolar, çeşitli ölçütlere göre farklı biçimde belirlenebilecektir.

Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendinde yapılan değişiklik, Kurulun, sermaye piyasasında bağımsız denetlemeyi düzenleme yetkisinin esasını değiştirmemekle birlikte, bağımsız denetlemenin, salt 3568 sayılı kanuna göre denetlemeye yetkili olanların oluşturacakları kuruluşlarca yürütülmesi yönündeki sınırlamayı kaldırmakta ve Kurulun, daha esnek düzenlemeler yapmasına olanak tanımaktadır.

Maddenin (g) bendinde yapılan değişiklikle, özellikle bilgisayar kanalıyla yapılan yayınları da kapsayabilmek amacıyla, "her türlü iletişim aracı" kavramına yer verilmiştir. Bu sayede Kurulun izleyip, yanıltıcı olanlarına müdahale edebileceği yayınların kapsamı, amaca uygun biçimde genişletilmiştir.

22 nci maddenin (h) bendinde yapılan değişiklikle, bent hükmü, Kurulun kendisine tevdi edilenlerin yanı sıra resen ulaştığı rapor ve belgeleri de incelemesine ve değerlendirmesine olanak tanıyacak biçimde genişletilmiştir.

Kanunun 22 nci maddesinin (i) bendinde yapılan değişiklikle, halka açık anonim ortaklıklarda yönetim kontrolünün, vekalet toplama ya da pay iktisabı suretiyle el değiştirmesi halinde kontrolü ele geçiren grubun azınlıktaki ortakların paylarını satın alma yükümlülüğüne ve azınlıktaki ortakların da sahip oldukları payları, kontrolü ele geçiren gruba satma hakkına ilişkin düzenleme yapma hususunda

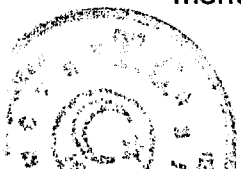

tanınmıştır. Bu değişiklik, Kanunun 16/A maddesinin birinci fıkrasında Kurula yetki tanınan konularda yapılacak düzenlemelere, küçük yatırımcılar lehine etkinlik kazandırma ve ortaklık içi huzuru temin etme amacına yöneliktir. Başta İngiltere'deki "City Code on Takeovers and Mergers" düzenlemesi olmak üzere, gelişmiş sermaye piyasasına sahip Avrupa ülkelerinin hukuklarında ve konuyla ilgili Avrupa Birliği direktif tasarısında yer alan, kontrol değişikliği halinde azınlıktaki ortakların payları için zorunlu satın alma teklifi yapılmasına ve hakimiyet oranı belli bir oranın üstüne çıktığında da, azınlığın, paylarının satın alınmasını hakim gruptan talep etme hakkına ilişkin hükümler, azınlık ortaklarına objektif koşullarla ortaklıktan ayrılma hakkı tanımaktadır. Modern sermaye piyasası hukukunun temel taşlarından olan bu düzenlemeler, Gümrük Birliği sonrasında halka açık anonim ortaklıklardaki kontrol değişikliklerinde artış olması beklenen ülkemizde de Tasarıyla tanınan yetki çerçevesinde Kurulca yapılabilecek ve azınlıktaki ortakları koruyucu hükümler öngörülebilecektir.

Kanunun 22 nci maddesinin (j) bendinde yapılan değişiklikle, öncelikle 558 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin iptaliyle doğan boşluk doldurulmuştur. Sermaye Piyasası Kuruluna opsiyon sözleşmelerini düzenleme konusunda da yetki tanınmıştır. Her ne kadar opsiyon sözleşmelerinin de genel olarak vadeli işlemler kapsamında yer aldığı kabul edilmekteyse de, yorum farklılıklarına bağlı olarak hukukî bir sorun çıkmaması bakımından, Kurulun opsiyon sözleşmelerini düzenleme konusundaki yetkisine açıklık getirilmiştir. Ayrıca ileride düzenlenmesi muhtemel olan benzer nitelikteki diğer sermaye piyasası araçlarını da kapsamı bakımından, üst kavram olarak "türev araçlar" kullanılmıştır. Diğer taraftan türev araçların dayanağını oluşturacak araçlara çeşitlilik kazandırılarak, "ekonomik göstergeler" ve "döviz" de kapsama alınmıştır.

Maddenin (k) ve (l) bendlerinde yapılan değişikliklerle, "menkul kıymet" ibaresi, daha üst kavram olması nedeniyle "sermaye piyasası aracı" şeklinde değiştirilmiştir.

Borsanın gelişmesine paralel olarak, sermaye piyasası araçlarının belli bir merkezde saklanması yöntemi benimsenmiştir. Günümüzde İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takasbank, merkezi takas ve saklama işlevini görmektedir. Ayrıca tasarıyla Kanuna eklenen 10/A maddesi ile kaydi sisteme belli bir sistem içerisinde geçilmesi öngörülmektedir. Hem bu maddenin uygulanmasına etkinlik kazandırılması hem de merkezi takas ve saklama ile ilgili uygulamaya dönük düzenlemelerin yapılması

amacıyla (n) bendinde Kurula yetki tanınmıştır. Ayrıca sermaye piyasası araçlarının yanı sıra kurumların derecelendirilmesini düzenleme hususunda Kurula yetki tanınarak, yatırımcıların yatırım kararlarını, objektif ölçülerle kategorize edilmiş kurumlar arasında bilinçli biçimde kullanabilmeleri amaçlanmıştır.

22 nci maddeye eklenen (r) bendi ile, başta gayrimenkul yatırım ortaklıkları olmak üzere sermaye piyasasındaki belli nitelikteki işlemlerde değerlendirme yapmakla görevli kuruluşlar olan ekspertiz kurumlarına ilişkin koşulları belirlemek konusunda Kurula yetki tanınmıştır. Böylece söz konusu kurumların faaliyetlerinin yasal çerçevesinin çizilmesine de olanak tanınmaktadır.

Maddeye eklenen (s) bendi, bir sermaye piyasası faaliyeti olan yatırım danışmanlığı dışında, yatırım tavsiyelerinde bulunanların uyacakları ilke ve esasların Kurulca belirlenmesine olanak tanımaktadır. Yatırımcıların, yatırım kararlarını verirken, çeşitli yollarla yapılan yatırım tavsiyelerinden önemli ölçüde etkilendikleri gözönüne alınırsa, bu tavsiyelerin ilke ve esaslar çerçevesinde yapılmasının, yatırımcının korunması bakımından önemi belirgin biçimde ortaya çıkacaktır.

Madde 10- Kanunun 27 nci maddesinde yapılan değişiklikte, benzer statüde olan Rekabet Kurulu Başkan ve üyeleri ile T.C.Merkez Bankası başkan ve başkan yardımcılarının emeklilik yönünden tabi olduğu düzenlemeler esas alınmıştır. Böylece, Kurul başkan ve üyeleri ile diğer personelinin Emekli Sandığı ile irtibatlandırılmasında ve hangi esaslara göre emekliliğe hak kazanabilecekleri yönündeki hukuki belirsizliğin giderilmesi amaçlanmıştır. Öte yandan 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkındaki Kanunun kamu kurum ve kuruluşlarındaki personelin görevlendirilmesine ilişkin 36 ncı maddesine paralel bir düzenleme getirilerek, mevcut hukuk boşluğunun giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 11- Kanunun 22 nci maddesinin (j) bendinde ve 40 ıncı maddesinde yapılan değişikliklere paralel olarak, 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin kapsamına opsiyon sözleşmeleri de alınmış, türev araçlar kavramına yer verilmiş ve bunların dayalı olarak çıkarılabilecekleri araçlar çeşitlendirilmiştir. Ayrıca, maddeye (g) bendi eklenerek, Kanunun 39 uncu maddesinde sayılan diğer sermaye piyasası kurumlarının faaliyetleri de madde kapsamına alınmıştır.

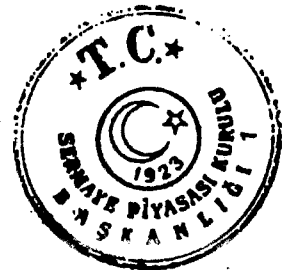
Madde 12- Kanunun 34 üncü maddesinin düzenlemesinde, Kanunun 3 üncü maddesinde aracı kurum ve bankalar "aracı kuruluş" olarak tanımlandığından, maddedeki aracı kurum ve banka ifadeleri aracı kuruluş olarak değiştirilmiştir.

Diğer yandan, mevcut uygulamada, bütün bankalar aracı kurum kurarak sermaye piyasası faaliyetlerinin önemli bir kısmını aracı kurumlara devrettiklerinden, bankaların sermaye piyasasındaki konumlarını düzenlemek, ihtiyaç ve gelişmelere göre Kurul tarafından yeniden düzenlenmesi olanağının Kurula tanınması için birinci fıkra hükmü yeniden düzenlenmiştir.

Halen uygulamada bulunan, aracı kurumlara müfettiş çalıştırma zorunluluğu, Bankalar Kanununa paralel olarak maddede öngörülmüştür. Böylece, aracı kurumların hesap ve işlemlerinin, aracı kurumun kendi organizasyonu içinde denetlenmesi ve incelenmesi prosedürünün kurumsallaşması hedeflenmiştir.

Aracı kuruluşların yatırımları teminatın hukukî dayanağını, borsa işlemleri bakımından 91 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesi ve Kurula sermaye piyasası faaliyetlerinin esaslarını düzenleme yetkisi veren Kanunun 31 inci maddesi oluşturmaktadır. Bu konudaki dağınıklığı ve uygulamada ortaya çıkan yorum farklılıklarını gidermek için, teminatların türü, miktarı, kullanım alanı ve şekli konusunda Kurulun düzenleme yapma yetkisi, Kanunun 34 üncü maddesine eklenen bir fıkra ile toplanmış; teminatların eşit ve amaca uygun biçimde kullanılabilmesini sağlamak amacıyla, rehnedilmeleri, haczedilmeleri, kullanılma amaçları dışında tasarruf edilmeleri ve üçüncü kişilere devredilmeleri yasaklanmıştır.

Mevcut uygulamada aracı kurumlar ile portföy yönetim şirketlerinin pay devirlerine Kurul tarafından izin verilmektedir. Yasal koşulları taşımayan kişilerin sermaye piyasası kurumlarında ortak olmalarını, sorumlu ortakların şahsi iflas yaptırımından kurtulmak amacıyla ortaklıktan ayrılma ve önlemek amacıyla, pay devirleri Kurul iznine bağlanmıştır. Maddede, yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandırmak, yabancı kuruluşların bilgi ve deneyimini Türk sermaye piyasasına aktarmalarına olanak tanımak için, bu kuruluşların faaliyette bulunma esaslarını belirleme konusunda Kurula yetki tanınmıştır. .

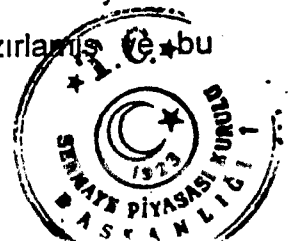
Madde 13- Kanunun 36 ncı maddesindeki değişiklikle, gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluş ve sermaye artırımlarında, aynî sermaye konulması imkanı getirilmektedir. Böylece, halihazırda sahip oldukları gayrimenkulleri kurulmuş veya kurulacak olan gayrimenkul yatırım ortaklıklarına, aynî sermaye ekleyerek koyamayan ve bu ortaklıklara katılmayı düşünen kişilere kolaylık sağlamak, gayrimenkul yatırım ortaklıklarını değerli gayrimenkulleri satın alma maliyetinden kurtarmak , faaliyet dönemi boyunca gayrimenkul yatırım ortaklıklarını nakdi sermaye temin etmek zorunda bırakmadan değerli mülkleri edinmelerini sağlamak amaçlanmıştır.

Madde 14- Kanunun 39 uncu maddesinde sayılan sermaye piyasası kurumlarının arasına, portföy saklama şirketleri dahil edilmiştir. Bu kuruluşlar portföy yönetim faaliyetinde bulunan kuruluşların yönettiği portföyleri emanetçi sıfatıyla saklamakta, böylece portföy yönetiminde, kurucu-yönetici-saklayıcıdan oluşan üçlü sistemin uygulanmasına olanak vermektedir. Kurul tarafından gerekli yasal düzenlemeler yapıldıktan sonra, yabancı ülkelerdeki uygulama örneklerinde olduğu gibi, bu kuruluşların önemli bir kurumsal yatırımcı grubu oluşturmaları beklenmektedir.

Ayrıca maddede yer alan ve bu güne kadar uygulama alanı bulmayan ipoteğe dayalı menkul kıymetler merkezi maddeden çıkarılarak, münhasıran vadeli işlemler konusunda faaliyette bulunacak vadeli işlemler aracılık şirketleri maddeye dahil edilmiştir.

Madde 15- Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, niteliği itibarıyla sermaye piyasası aracıdır. Sermaye piyasası araçları, bir varlığa dayalı olarak ihraç edilmiş olsalar bile bağımsız varlığa sahip senetlerdir. Fiziken malla doğrudan herhangi bir bağlantı içerisinde değildirler. Sahiplerine ortaklık veya alacaklılık hakkı veren senet niteliğindedirler. Sermaye piyasası aracı niteliğini haiz olan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, fiziki olarak malın işlem gördüğü ticaret borsalarına yabancısıdır.

Bununla birlikte, 9 /4/1997 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 4233 sayılı kanunla 5590 sayılı kanunda yapılan değişiklikle ticaret borsalarında işlem gören mali temsil eden senetler ve vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerine ilişkin düzenleme yapma yetkisi Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na tanınmış, Bakanlık bu yetkisine dayanarak Ticaret Borsaları Vadeli İşlemler Piyasası Genel Yönetmeliğini hazırlamıştır. Bu

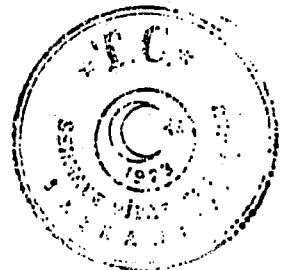
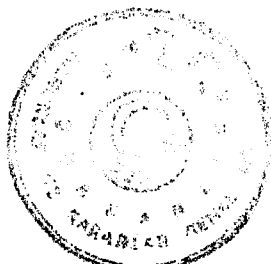
yönetmelik 6 /8/1997 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Böylece ticaret borsalarında kayıtlı mala dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile bunların işlem göreceği piyasalar hakkında düzenleme yapma yetkisi Bakanlığa verilmiştir.

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile bunların işlem göreceği piyasalara ilişkin düzenleme ve denetim yetkisinin, bu araçların niteliği ve sermaye piyasalarının bütünlüğü gözetilerek Sermaye Piyasası Kurulu'na ait olması yerinde olacağından, bu konudaki düzenleme ve denetim yetkisinin Sermaye Piyasası Kurulu'na tanınması ve 5590 sayılı Kanunun Ek 11 inci maddesinin değiştirilmesi gerekmektedir.

Kanunun 40 ıncı maddesinde yapılan değişiklikle, esas itibariyle sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsaların özel kanunlarında yazılı esaslar çerçevesinde teşkilatlanması ilkesi korunmuştur. Ancak sermaye piyasasında yeni bir olgu olan türev araçların işlem göreceği borsalar, yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde madde kapsamına alınmış ve düzenleme yetkisi Kurula tanınmış; bu borsaların uluslararası trende uygun biçimde, gerektiğinde özel hukuk tüzel kişisi olarak da teşkilatlanmalarına olanak vermek amacıyla, kuruluşuna karar verme yetkisi, Kurulun önerisi üzerine ilgili Bakanın iznine bağlanmıştır. Aynı maddede, 22 nci maddenin (j) bendindeki değişiklikle paralellik sağlanmış ve işleyiş ile ilgili esasların yönetmelikte düzenlenmesi öngörülmüştür. Ticaret borsası kotasına dahil tarım ürünlerine dayalı türev araçların işlem göreceği borsalara ilişkin düzenlemeler hakkında Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun görüşünün alınması hükme bağlanmak suretiyle, düzenlemeler arasında bütünlük sağlanması hedeflenmiştir.

Diğer yandan, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası için kendi özel mevzuatında yer alan hüküm, tüm borsaları kapsayacak şekilde kanunla düzenlenmiş ve kamu tüzel kişiliğini haiz olan borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personelinin Devlet memuru gibi cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır. Böylece borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personelinin görevleri ile ilgili suç işlemleri durumunda daha ağır bir müeyyide ile cezalandırılmaları öngörülmüştür.

Borsa gelirlerinin %5'inin Kurul bütçesine gelir kaydedilmesi hükme bağlanmış ve Kurul gelirlerine borsanın da katkısı olması sağlanmıştır.

Madde 16- Kanuna eklenen 40/B maddesi ile "Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği" ihdas edilmiştir. Birliğin temel amacı mesleki disiplin ve işbirliğini sağlamak, meslek kurallarını oluşturarak sermaye piyasasında aracılık mekanizmasının gelişmesine katkıda bulunmaktır. Birlik, modern sermaye piyasalarında görülen türde, belli sınırlar içerisinde düzenleme yapmaya yetkili bir meslek örgütü olarak fonksiyon ifa edecektir.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği, Anayasanın 135 inci maddesi anlamında kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu biçiminde düzenlenerek, anayasal güvence altına alınmıştır.

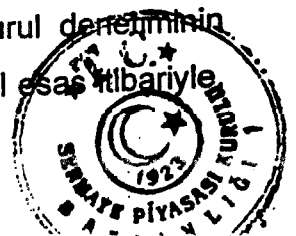
Sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya mevzuatla yetkili kılınmış tüm kuruluşların Birliğe üye olmak üzere başvuruları zorunlu kılınarak öngörülen amaca ulaşabilmek için tam bir işbirliğinin sağlanması hedef alınmıştır. Üyeliğe kabul başvurusunun reddi, üyelikten geçici veya sürekli çıkarma kararlarına karşı, ilgililerin Kurula başvurusu olanağı tanınmıştır. Böylece olası değerlendirme hatalarının, sermaye piyasasında düzenleyici makam olan Kurul tarafından incelenerek, bu konudaki uyuşmazlıkların kısa sürede sona erdirilmesi amaçlanmıştır.

Aracı Kuruluşlar faaliyet gösterdikleri alanlarda sermaye piyasası mevzuatıyla getirilen çeşitli disiplin hükümlerine tabi olmakla birlikte, bir kamu kurumu niteliğini haiz meslek kuruluşu çatısı altında örgütlenecek bu kuruluşların, mesleki ilkeleri işbirliği içerisinde geliştirmelerinin yanı sıra, mesleki araştırmalara da yönelmelerinin sermaye piyasasına önemli yararlar sağlaması beklenmektedir.

Madde 17- Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği kamu kurumu niteliğini haiz meslek kuruluşu olarak düzenlendiğinden Anayasanın 135 inci maddesi gereğince organların seçimi ve denetimi Kanununun 40/C maddesinde hükme bağlanmıştır.

Organ seçiminin, anılan Anayasa hükmü gereğince yargı gözetimi altında gizli oyla yapılması; faaliyet esaslarının Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak statüsünde düzenlenmesi; kamu denetiminin ise Kurulca yapılması öngörülmüştür.

Madde 18- 45 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında, Kurul denetiminin kapsamı ve denetime yetkililer amaca uygun olarak belirlenmiştir. Kurul esas itibarıyla

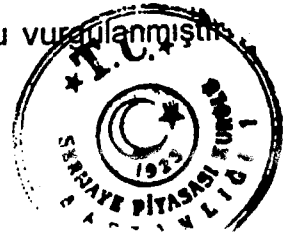

mevzuatın sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin denetimini gerçekleştirmektedir. Denetim, sermaye Piyasası Kanununa tabi kuruluşlar nezdinde yapılmakta, ancak denetlenen işlemlerin uzantısı nedeniyle bunların iştirak ve kuruluşlarıyla, diğer gerçek ve tüzel kişilerin kayıtlarının incelenmesi de gerekmektedir. Bu çerçevede 45 inci maddede, Kurulun denetlemesiyle bağlantılı olarak kişi ve kuruluşlardan bilgi belge isteme, kayıtlarını inceleme yetkisi açıkça hükme bağlanmıştır. Maddede, Kurul denetimi çerçevesinde incelenecek belgeler, bilgisayar kayıtlarını da içerecek biçimde ifade edilmiş; ilgililerin yazılı veya sözlü beyanlarının tutanağa bağlanması açıkça düzenlenmiştir. Öte yandan Kurul denetimi, uzmanların yanı sıra uzman yardımcıları eliyle de yürütülmektedir. Anılan nedenlerle hem mevcut durumun yasallaştırılarak hukukî yorum farklılıklarından doğabilecek tereddütleri önlemek, hem de ikinci fıkra hükmü ile uyum sağlamak bakımından, birinci fıkrada gerekli değişiklik yapılmıştır.

Maddeye eklenen üçüncü fıkra ile Vergi Usul Kanununda yer alan düzenleme paralelinde, inceleme kapsamında bulunan gerçek ve tüzel kişilerin gizlilik ve sır saklama gerekçeleriyle bilgi vermekten kaçınamayacakları hükme bağlanmıştır.

Sermaye piyasasında düzenin sağlanması; Kanunun, ilke ve amaçları doğrultusunda uygulanabilmesi için etkin bir denetimin gerektiğinde kuşku yoktur. Bu amaçla yapılacak denetimin ilke ve esasları, denetimde görevli olanların yetkileri Kanun'da belirlenmiştir. Ancak denetimle görevlendirilenler tarafından istenecek evrak, dosya, kayıt ve diğer belgelerin ilgililerce verilmemesi durumunda cezaî sorumluluk hükümleri öngörüldüğü halde, denetimin zamanında yapılabilmesini sağlayacak tedbirler Kanunda yer almamaktadır. Söz konusu sakıncayı gidermek amacıyla, Tasarının bu maddesiyle Kanuna, Vergi Usul Kanununun 142 nci maddesine paralel bir hüküm eklenmiş ve mahkeme kararıyla arama yapılarak gerekli evrakın alınabilmesi düzenlenmiştir.

Madde 19- Kanunun 46 ncı maddesinin (a) bendinde yapılan değişiklikle, bent hükmünün amacına uygun biçimde, tedbirin yanı sıra ihtiyati haciz isteme yetkisi de Kurula tanınmış; tedbir ve haciz kararından sonra dava açma süresinin de, bent hükmündeki genel dava açma süresine paralel biçimde üç ay olduğu vurgulanmıştır.

Böylece Kurula, sağlıklı tespitler yaparak dava açma olanağı tanımak üzere tanınan dava süresi konusundaki olası tereddütler giderilmiştir.

46 ncı maddenin (c) bendinde sayılan hallerde, Kurula hukuka aykırılığın tespiti ve iptali için dava açma yetkisi tanınmıştır. Değişiklikten önce Kurulun, ilgili anonim ortaklıkta tedbir alınmasını isteme ve durumu diğer mercilere intikal ettirme yetkisi vardı. Ancak bu yetkinin zorlayıcılığı olmadığı için uygulamada beklenen fayda elde edilemediğinden, Kurul dava yetkisiyle donatılmıştır. Böylece Kurul, düzenleme, izleme ve denetim makamı olarak, küçük tasarruf sahiplerinin haklarını korumak üzere yargı yoluna başvurabilecektir.

Maddenin (f) bendinde, mahkemeden ibraz veya teslimi istenebileceklerin arasına "bilgi ihtiva eden vasıtalar" alınarak, özellikle bilgisayar kayıtları da kapsama dahil edilmiştir.

46 ncı maddenin (g) bendinde yapılan değişiklikle, hukuka aykırı işlemlerde sorumluluğu tespit edilen sermaye piyasası kurumunun imza yetkili görevlilerinin bu yetkilerinin, yargılama sonuçlanıncaya kadar Kurul tarafından tedbiren kaldırılması öngörülmüştür. Bankalar Kanununun 62 nci maddesine paralel bu hükmün amacı, sermaye piyasası kurumlarının daha fazla zarara uğramasını önlemektir. Bunun bir uzantısı olarak, maddeye eklenen son fıkra ile hukuka aykırı davrandıkları Kurulca saptanan ve imza yetkisi kaldırılan personelin, bir başka halka açık anonim ortaklık ve sermaye piyasası kurumunda Kurul'un izni olmadan imza yetkili bir konumda çalışmaları yasaklanmış, böylece piyasada güvenliğin sarsılmasına yol açabilecek işlemlerin önüne geçilmek istenmiştir.

Kanuna eklenen ve tedricî tasfiyeyi düzenleyen 46/B maddesine paralel olarak, 46 ncı maddenin (h) bendinde, sermaye piyasası kurumlarının tedricen tasfiyesine karar vermek konusunda Kurul yetkili kılınmıştır.

Kanunun 47 nci maddesinin (A) bendinde, sermaye piyasasına ve yatırımcılara en ağır zararları verebilecek fiiller suç olarak tanımlanmıştır. Bu fiilleri işleyen kişilerin sermaye piyasası araçları üzerinde işlem yapmaya devam etmeleri, piyasa ve yatırımcılar için son derece sakıncalıdır. İşte söz konusu sakıncayı giderebilmek amacıyla, 46 ncı maddeye eklenen bir bent ile, anılan fiilleri işlediği tespit edilen kişilerin borsalarda işlem yapmalarının geçici veya sürekli olarak önlenmesine yönelik tedbirleri alma yetkisi Kurula tanınmıştır.

Teknik yönü ağır basan sermaye piyasası mevzuatının yorumlanmasında ve genel hükümlerle bağlantı kurulmasında uygulamada güçlüklerle karşılaşilmektedir. Özellikle halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında, ortaya çıkan tereddütler, istenmeden de olsa mevzuata aykırı uygulamalara yol açabilmektedir. Bu sakıncayı gidermek için, Kanunun 46 ncı maddesine eklenen bent ile Kurulun, halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarına temsilci gönderebilmesine olanak tanınmıştır.

Sermaye piyasası kurumlarının mali durumlarının bozulmasında, yöneticileri ile büyük ortaklarının kişisel hataları ya da hukuka aykırı fiilleri önemli rol oynamaktadır. Ayrıca kurumların mal varlığının, yönetici ve büyük ortakların malvarlığına aktarılması suretiyle yatırımcılar zarara uğratılmaktadır. İşte sermaye piyasasında faaliyet gösteren kurumlardaki bu gibi suiistimalleri önlemek, yatırımcıların haklarını güvence altına almak amacıyla, mali durumlarının bozulması nedeniyle tedricen tasfiyelerine karar verilen ya da iflas eden sermaye piyasası kurumlarının, sorumluluğu tespit edilen yöneticileri ile % 10 oranından fazla paya sahip ortaklarının kişisel iflaslarını işleme yetkisi Kurula tanınmıştır.

Kanunun 46 ncı maddesine eklenen ikinci fıkra ile, tedricî tasfiye veya iflâsına karar verilen sermaye piyasası kurumlarının mal varlıkları üzerinde tasarruf edilemeyeceği, haciz uygulanamayacağı, başlamış icra takiplerine devam edilemeyeceği öngörülmüştür. Bu yasağın, olayın özelliğine göre tedricî tasfiyenin tamamlanmasına veya mahkemece iflas kararı verilmesine kadar uygulanması hükme bağlanmıştır. Böylece sermaye piyasası kurumunun mal varlığının, eşitlik ilkesine uygun biçimde tasfiye amacı doğrultusunda kullanılması sağlanabilecektir. Bu yönde bir özel hüküm konulmadan, ilgililerin mal varlığını bütünüyle tasfiye kapsamında tutmak mümkün olmamaktadır. Zira iflas davasının açılmasıyla, mahkemece iflas kararı verilmesi arasında geçen dönemde, icra ve iflas Kanununun 159 uncu maddesinin son fıkrası hükmü nedeniyle, icra takiplerine engel olunamamakta; tedricî tasfiyede ise mal varlığını koruyan hiç bir düzenleme bulunmamaktadır.

Bu maddeye eklenen diğer fıkra ile de, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin önlenmesi amacıyla bir hüküm öngörülmüştür. Hükme göre, izinsiz sermaye piyasası faaliyetinde bulundukları için haklarında kovuşturma yapılanların işyerleri en büyük mülki amir kararıyla geçici olarak kapatılabilecek, ilân ve reklamları toplatılabilecek,

faaliyetleri durdurulabilecektir. Böylece tasarruf sahiplerinin aldatılmasına yönelik faaliyetlere karşı etkin bir önlem alınabilecektir.

Diğer yandan 46 ncı maddeye eklenen bir diğer fıkra hükmü, faaliyeti geçici olarak durdurulan sermaye piyasası kurumunun mal varlığı üzerinde de tasarruf edilmesini önlemeye yöneliktir. Böylece faaliyetin geçici olarak durdurulduğu dönemlerde, alacaklılar arasında eşitsizlik yaratacak şekilde sermaye piyasası kurumunun mal varlığının azalmasına yol açacak işlemler yapılması önlenmek istenmiştir.

46 ncı maddede Kurula tanınan dava açma ve takip yapma yetkileri, yatırımcıların ve genel olarak da kamunun menfaatlerini koruma amacı taşımaktadır. Bu yetkinin amaca uygun biçimde kullanılabilmesi için, 46 ncı madde kapsamında Kurulca açılan dava ve yapılan takiplerde, Kurulun teminat ve harçlardan muaf olması öngörülmüştür.

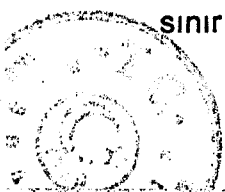
Madde 20- Kanunun 46/A maddesi ile Yatırımcıları Koruma Fonu kurulmuş, gelirleri ve faaliyet esasları düzenlenmiştir. Fon, Bankalar Kanununun onuncu bölümünde düzenlenen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu esas alınarak ve fakat sermaye piyasasının ve kurumlarının özelliklerine uygun hükümler öngörülerek düzenlenmiştir. Tasarı, başta Amerika Birleşik Devletlerindeki konuyla ilgili yasal düzenleme olan "Securities Investor Protection Act" ve bu yasayla kurulan Fon olmak üzere, gelişmiş sermaye piyasasına sahip Avrupa ülkelerindeki ve AB mevzuatındaki benzer sistemlere paralel olarak, sermaye piyasası yatırımcılarının, kurumların mali durumlarının bozulması nedeniyle zarara uğramasını önleyici bir sistemin oluşturulmasını hedeflemektedir. Sistemin temel özelliği, Fona devletin katkısının bulunmaması, dolayısıyla devlete herhangi bir yük getirmemesidir. Fona esas itibarıyla aracı kuruluşlar katkıda bulunduğu için, Fonun riskinin azaltılması için üyeler arasında etkin bir otokontrol mekanizması kurulacaktır.

Fonun amacı, tedricî tasfiyeye tabi tutulan ya da haklarında iflas kararı verilen aracı kurumlarla sermaye piyasası faaliyetinde bulunan bankaların, bu faaliyetlerinden doğan yükümlülüklerini tasfiye etmek; hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacağını, tasfiyenin başında belli bir limite kadar karşılamaktır. Fonun tüzel kişiliği bulunmakta, sermaye piyasası araçları üzerindeki hakları kayden tutmak ve

izlemekle görevli Merkez tarafından idare ve temsil olunması öngörülmektedir. Fonun sorumluluğunun, sermaye piyasasındaki araçların tedavülünü, aracı kuruluşların Merkez nezdinde tuttuğu kayıtları izleyebilen; bu kuruluşların takastan ve müşterileriyle olan ilişkilerinden doğan akdi yükümlülüklerini yerine getirme yeteneğini ve bu konuda gösterdikleri özeni kontrol edebilen Merkeze verilmesi suretiyle adil bir ödenti sisteminin oluşturulabilmesi ve yasal koşulları oluştuğunda tedrici tasfiyenin niteliğine uygun biçimde yapılabilmesi amaçlanmıştır. Ancak Fonun yönetim ve çalışma esaslarının, Fon mevcudunun kullanılış şekil ve esaslarının, sermaye piyasasının düzenleyici kamu otoritesi olan Kurulca belirlenmesi öngörülerek, genel sistemle paralellik sağlanmıştır. Aynı esastan hareketle Fonu inceleme ve denetim yetkisi de Kurula verilmiştir. Denetim ve inceleme sonuçlarına göre, Fonun idare ve temsilinin Kurula devredilmesi konusunda karar verme yetkisi Bakana tanınarak, yatırımcıların aleyhine sonuçlar doğurabilecek uygulamaların önlenmesine olanak tanınmıştır.

Fonun gelir kalemlerinden ilki, aracı kuruluşların yatıracığı ödentilerden oluşmaktadır. Bu ödentilerin azami sınırı, yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin parasal tutarının on binde biri olarak belirlenmiştir. Azami sınır içerisinde her yıl itibariyle yatırılacak ödentileri belirleme yetkisi, Kurula aittir. Kurulun belirleme yetkisinde gözönünde bulunduracağı iki temel ölçüt vardır: Aracı kuruluşların türü ve risk durumları. Aracı kuruluşların türü, piyasadaki işlemlerde sahip oldukları pay; özel mevzuatlarındaki hükümler, bu hükümler gereğince özellikle tabi oldukları gözetim, denetim, risk kontrol ve kamu otoritelerinin müdahale sistemi gibi nedenlerle ayırıcı bir ölçüt olarak kabul edilmiştir. Kuruluşların risk durumları ise akdi ve kanuni taahhütlerini düzenli biçimde yerine getirip getirmediklerine ilişkin tespitler, sermaye yeterliliği düzenlemelerine bağlı veriler, derecelendirme sonuçları gibi objektif esaslara dayalı biçimde izlenecek ve sigorta mantığına uygun olarak prim tespitinde dikkate alınacaktır. Nihayet her yıl itibariyle Fonda biriken paranın miktarı da, Kurulun, azami sınır içerisinde yıllık ödentileri belirlenmesinde önem taşıyacaktır. Kural bu olmakla birlikte, özellikle olası kriz dönemlerinde Fondan yoğun ödemeler yapılması nedeniyle mevcudun ihtiyacı karşılamaya yetmemesi olasılığı dikkate alınarak, Kurula, ihtiyaçla sınırlı olarak ek ödenti yatırılmasını isteme yetkisi tanınmıştır. Fonun fonksiyonlarını tam olarak yerine getirebilmesini sağlamaya yönelik bu istisnai yetki kullanılırken, azami sınır aracı kuruluşların bir önceki yıldaki işlem hacimlerinin parasal miktarının on binde

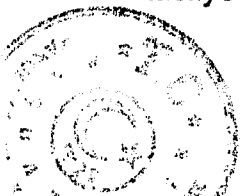
biri olarak belirlenmiş, bu ödentiler de yetmediği takdirde İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının ihtiyaca yetecek tutarda avans tahsis etmesi kuralı benimsenmiştir. Aracı kuruluşlardan alınan ek ödentilerin gelecek yıllardaki ödentilere mahsup edilmesinin, Borsanın avansının da geri ödenmesinin koşullarının Kurul düzenlemesinde belirlenmesi öngörülmüştür.

Bu tasarıyla Kurula ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine tanınan yetki çerçevesinde verilen ve tahsil edilen para cezaları ve menkul kıymet borsalarınca verilen para cezaları da Fonun gelirleri arasında sayılarak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kaynaklarıyla ilgili Bankalar Kanunu 66.nci madde hükmüne paralel biçimde, Fona kaynak yaratılmıştır. Nihayet Fon mevcudu, ödemelerde kullanılmadığı dönemlerde, Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde nemalandırılacağı için, elde edilecek getiriler de, Fonun gelir kaynakları arasındadır.

Fon mevcudunun, münhasıran öngörülen amaç doğrultusunda kullanılabilmesini ve amaç dışı tasarruflara karşı korunmasını sağlamak amacıyla, rehnedilemeyeceği, teminat olarak gösterilemeyeceği ve üçüncü kişilerce haczedilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Yine Fonun özel amacı gözetilerek, 1050, 2886 ve 832 sayılı kanunlardan ve fon gelirleriyle işlemlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olması öngörülmüştür.

Madde 21- Kanunun 46/B maddesi ile aracı kurumların tedricen tasfiyesi düzenlenmiştir. Özel bir yöntem olan tedricî tasfiyede, Türk Ticaret Kanunun ve İcra ve İflas Kanunun tasfiyeye ilişkin hükümleri uygulanmamaktadır. Böyle bir özel tasfiye yöntemine ihtiyaç duyulmasının nedeni, genel hükümlerdeki tasfiye prosedürünün sermaye piyasasının yapısına uymaması, piyasada güven ilkesinin zedelenmesine yol açmasıdır. 1997 yılının ilk yarısına kadar geçen dönemde, on üç tane aracı kurum için iflâs davası açılmış, sadece üç tanesinde iflâs idaresi oluşturulmuş ve hiçbirinde tasfiye tamamlanamamıştır. Bu nedenle binlerce yatırımcı mağdur olmuş ve genelde de sermaye piyasası yatırımcılarında kurumlara karşı güvensizlik oluşmuştur. Ortaya çıkan bu tablo, sermaye piyasasının sağlıklı temeller üzerinde işleyebilmesini sağlamak bakımından, başta aracı kurumlar olmak üzere sermaye piyasası kurumlarında özel tasfiye yöntemi belirlenmesini zorunluluk halinde getirmiştir.

Aracı kurumların tedricî tasfiyesine karar verme yetkisi, Kanunun 46 ncı maddesinin (h) bendi uyarınca Sermaye Piyasası Kuruluna aittir. Ancak tedricî tasfiyenin yürütülmesi bakımından bir ayırım yapılmıştır: Aracı kurumların tedricî tasfiyesi, Yatırımcıları Koruma Fonu tarafından yapılacaktır. Bankaların yükümlülüklerinin tasfiyesi ise özel kanunlarındaki yöntemeye tabi olduğundan, Fon bankanın hisse senedi alacaklılarına, bu yöntemeye göre yapılan tasfiye esnasında ödemede bulunacaktır. Nihayet aracı kurumlar dışında kalan sermaye piyasası kurumlarının da Fonla ilgileri bulunmadığından, tedricî tasfiyeleri Kurul tarafından gerçekleştirilecektir. 46/B maddesinde esas itibariyle, aracı kurumların tedricî tasfiye yöntemi düzenlendiğinden, diğer kurum ve kuruluşların tedricî tasfiye yöntemlerini, türleri itibariyle belirleme hususunda Kurula yetki tanınmıştır.

Tedricî tasfiye kararı verilmesi üzerine, aracı kurumun ödemelerinin durması ve mal varlığının sadece Fon tarafından kullanılabilmesi öngörülmüştür. Kurul, hakkında tedricî tasfiye kararı verilen aracı kurumun yönettiği portföylerin yönetimini, bir başka kuruluşa devrine karar verebilecektir. Böylece portföye iştirak edenlerin mağdur olması önlenmek istenmiştir. Eğer söz konusu portföy bir yatırım ortaklığı veya yatırım fonu bünyesinde ise ve 46 ncı maddenin (h) bendindeki koşullar oluşmuşsa, bu kuruluşlar hakkında da tedricî tasfiye kararı verilebilecek ya da iflas isteminde bulunulabilecektir.

Tasfiye kararından sonra aracı kurumun mal varlığı üzerinde tasarruf ve haciz yasağı başlayacağından tüm mal varlığı münhasıran tasfiye amacına tahsis edilebilecektir. Daha sonra Fon, aktif ve pasifi tespit edecektir. Sermaye piyasası aracı teslim yükümlülüklerinin tasfiyesinde esas, aynen teslimi sağlamaktır. Ancak aynen teslimin gerçekleştirilemeyeceği hallerde, varsa teslimde temerrüde düşülen tarihteki, aksi halde tedricî tasfiye kararının verildiği tarihteki değerin esas alınması benimsenerek yatırımcılar arasında eşitliği sağlamaya yönelik objektif ölçütler getirilmiştir. Aynı şekilde, aracı kurumun, tedricî tasfiye kararının verildiği tarihteki muaccel nakit borçlarının, bu tarihteki ana para ve işlemiş faizleri üzerinden hesaplanması öngörülmüştür. Diğer taraftan repo alacaklılarının mağdur olmasını önlemek için, aracı kurumun vadeli borçları, vadeye kadar kararlaştırılan faiz ile birlikte gözönüne alınmaktadır. Ancak vadeli borçlara vadeden, diğer borçlara ise tedricî tasfiye kararından itibaren kanunî faiz yürütülmesi esası benimsenerek, aracı kurumun ödeyemeyeceği faiz yükü altına girmesi engellenmek istenmiştir.

Öte yandan aracı kurumun malvarlığını azaltacak muvazaalı işlemlere karşı, Fona iptal davası açma yetkisi tanınmıştır.

Tedricî tasfiyeye tabi tutulmayan ve haklarında iflas kararı verilen aracı kurumlarla, ilgili mevzuat uyarınca faaliyetleri durdurulan bankaların, Fonun koruma alanı içerisinde bulunan alacaklılarına da Fondan ödeme yapılacaktır. Bu kuruluşların alacaklılarına yapılan ödemelerde de, tedrici tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumların alacaklılarına ödeme yapılmasına ilişkin aşağıdaki esaslar uygulanacaktır.

Aracı kurumun aktif ve pasifi tespit edildikten sonra, borçlar ödenmeye başlanacaktır. Borçların ödenmesinde kademeli bir sistem oluşturulmuştur. Tedricî tasfiyede aynen teslim ilkesi gereğince öncelik, müşteriler adına saklanan sermaye piyasası araçlarının tasfiyesine verilmiştir. Bu çerçevede müşteri hesabına saklanan sermaye piyasası araçları, münferit hesaplar itibarıyla karşılaştırılacak ve münhasıran hesap sahiplerine olan teslim yükümlülüklerinin tasfiyesine tahsis edilecektir. İkinci aşamada, hesabında yeteri kadar ya da hiç hisse senedi bulunmayan hak sahiplerinin nakit ve hisse senedi alacaklarının 5 milyar lirasına kadar Fondan ödeme yapılacaktır. Bu meblağ, tasfiyenin sonucu beklenmeksizin doğrudan Fondan ödenecektir. Böylece sermaye piyasasındaki küçük ve orta ölçekteki yatırımcı profiline uyan hisse senedi yatırımcılarının, tasfiyenin sonunu beklemek zorunda kalmaksızın, alacaklarını kısa sürede tahsil etmeleri amaçlanmıştır. Ancak Fondan yapılan ödemenin amacına ulaşabilmesi ve eşitlik ilkesinin temini için, birlikte hareket ettiği tespit edilen kişilerin, ödemelerde tek kişi gibi gözönüne alınması hükme bağlanmıştır. Bu sayede Fondan daha fazla miktarda tahsilat yapmak amacıyla, bir hesabın çeşitli kişiler arasına bölünmesi gibi uygulamaların önüne geçilecek ve aracı kurumun alacaklıları arasında eşitlik ilkesinin bozulması önlenecektir. Aynı şekilde, tasfiye halindeki aracı kurumla ortaklık ya da istihdam gibi nedenlerle ilişki içerisinde bulunan kişilerle bunların belli bir dereceye kadar olan akrabaları, Fondan yapılacak avans ödemelerinin tamamen dışında bırakılmıştır. Söz konusu şahıslara, aracı kurumun tasfiyesi sonucunda elde edilecek bakiyeden, diğer alacaklılarla birlikte tamamen ya da garamaten ödeme yapılacaktır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ile ilgili olarak Bankalar Kanununun 67 nci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen hükme paralel olan bu tercih, Fondan, öncelikle gerçek yatırımcıların faydalanmasına olanak verecektir. Fon avans ödemelerini yaptıktan sonra, aracı kurumun tasfiyesini gerçekleştirecektir.

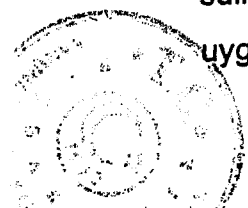

bakiyesinden önce tasfiyenin amacı kapsamındaki alacaklılara, bakiyenin durumuna göre tamamen ya da gariyeten ödeme yapılacak, artan kalırsa, Fonun, avans ödemeleri ve tasfiye giderleri nedeniyle doğan alacağı ödenecektir. Tasfiye sırasında, saklama hesaplarındaki sermaye piyasası araçları tamamen hak sahiplerine dağıtılmış olacağı için, tasfiye bakiyesinden Fonun alacaklarının karşılanması bir sakınca yaratmayacaktır. Fonun fonksiyonlarını devam ettirebilmesi bakımından, tasfiye bakiyesinden alacağını kısmen ya da tamamen tahsil etmesi zorunludur. Fonun alacakları ödendikten sonra kalan kısım, diğer alacaklılara dağıtılacaktır. Aracı kurumun aktifleri, tasfiyenin amacı kapsamındaki hak sahiplerinin alacaklarını ve Fonun alacaklarını karşılamaya yetmezse, tasfiyenin tamamiyle sonuçlandırılabilmesi bakımından, aracı kurumun iflası, Kurulun uygun görüş vermesi halinde Fon tarafından istenebilecektir.

46/B maddesinde, genel ilkeleri belirlenen tedricî tasfiyenin, amaca uygun biçimde yürütülebilmesi bakımından, uygulama usul ve esaslarının Kurulca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenmesi hükmüne bağlanmıştır. Aynı şekilde aracı kurumlar dışında kalan sermaye piyasası kurumlarının tedricî tasfiyesinde de, Fonla ilgili hükümler dışında mahiyetlerine uyduğu ölçüde 46/B maddesi uygulanacak, ayrıntılar ise, türlerin özellikleri gözetilerek, Kurul yönetmeliğinde düzenlenecektir.

Madde 22 - Bu Kanun ile getirilen değişikliklere paralel olarak, cezai müeyyideler gözden geçirilmiş ve yasal temellere oturtulan yeni fiiller mahiyet ve önemlerine göre cezai hükme bağlanmıştır.

Mevcut Kanun maddesinin (A) bendinin ilk üç alt bendi esas itibarıyla muhafaza edilmiş ve dördüncü alt bende, bentte öngörülen hallerde ticaret unvanlarında, ilan veya reklamlarında sermaye piyasası faaliyetinde bulundukları intibahı yaratacak kelime veya ibare kullananlar da dahil edilerek kapsam genişletilmiş ve yatırımcının korunması amaçlanmıştır. Sermaye piyasası kuruluşlarının bir güven ve itibar müesseseleri olmaları ve uygulamada yatırımcılara ait sermaye piyasası araçlarının bu kuruluşlar tarafından suiistimalinin yoğun olarak gündeme gelmesi nedeniyle; Kanunun 47 nci maddesinin (A) bendine eklenen bir alt bent ile Türk Ceza Kanunu'nda emniyeti suiistimal suçu olarak müeyyide altına alınan fiiller, sermaye piyasasının özelliklerine uygun ve daha geniş kapsamlı bir biçimde tanımlanarak cezai müeyyideye

bağlanmıştır. Ayrıca sermaye piyasası bakımından taşıdıkları önem gözétilerek, örtülü kazanç aktarımı ve karşılıksız repo işlemleri suç teşkil eden fiiller olarak tanımlanmıştır.

47 nci maddenin (B) bendine eklenen bir alt bent ile, defter ve kayıt tutulmaması, defter ve kayıtlarda gerçeğe aykırı hesap açılması veya kayıt tutulması ve bunlarda her türlü muhasebe hilesi yapılması cezai sorumluluğa bağlanmış, böylece denetimin etkinliğini tamamen ortadan kaldırabilecek fiillere caydırıcılık kazandırılması amaçlanmıştır.

Birinci fıkranın (A) ve (B) bendlerinde sayılan fiillerden iki veya daha fazlasının birleşmesi halinde, fiilin ağırlaşmasına bağlı olarak hapis cezalarının asgari ve azami sınırları yükseltilmiştir.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen (C) bendinde, Kanunun çeşitli maddelerine aykırı fiillerin para cezalarına bağlanması öngörülmektedir.

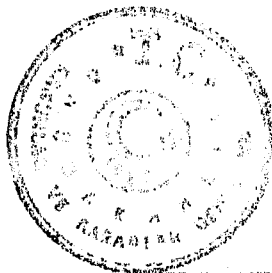
Madde 23- Bazı hafif ihmalleri suç olmaktan çıkarmak, mahkemelerin yüklerini hafifletmek, buna karşılık müeyyidenin hemen tatbikini sağlamak suretiyle etkinliğini artırmak maksadıyla mevzuatta pek çok Kanunlarda düzenlendiği gibi idari para cezaları öngörülmüştür.

İdari müeyyideler de cezai müeyyideler gibi hukuk düzeninin teminatıdır. Ancak bir yönü ile kişiyi cezalandırmayı amaçlayan cezai müeyyidelerden farklı olarak idari müeyyideler, kamu idaresi, kamu maliyesi, toplum sükunu ve genel sağlık ve kamu maliyesini korumaya yönelik kabahat türünden fiillerdir.

Bu bakımdan, küçük tasarruf sahibi ve yatırımcılarını korumaya yönelik olarak, sermaye piyasasının güven ve istikrar içinde çalışmasını teminen, Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket edilmesi halinde idari para cezası öngörülmüştür.

Ayrıca bu Kanunla kurulması öngörülen Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine, Birlik statüsüne ve Birlikçe alınan kararlara uymayan üyelerine idari para cezası verme imkanı getirilmiştir.

Maddede düzenlenen para cezalarının, Yatırımcıları Koruma Fonuna irad kaydolunacağı ve buna bağlı olarak Fon tarafından takip ve tahsil olunacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 24- Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil türev araçlar ile bu araçların işlem gördüğü borsaların ve bu borsalarda çalışacak kuruluşların kuruluş ve faaliyet esasları Kanunun 40 ıncı maddesinde düzenlendiğinden, söz konusu düzenlemelere aykırı hükümler taşıyan Kanunun Ek madde 11 hükmünün bu doğrultuda değiştirilmesi öngörülmüştür.

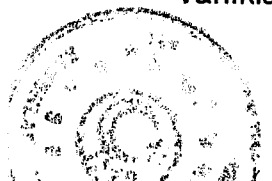
Madde 25- Geçici 6 ncı madde ile, kaydi sisteme geçiş dönemi düzenlenmiştir. Buna göre, Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Kurulca belirlenecek araçların ihracı kaydi olarak yapılacaktır. Bununla birlikte 31/12/1999 tarihine kadar isteyen hak sahiplerine senetlerinin fiziken teslimine olanak tanınarak, yatırımcıların sisteme alışması hedeflenmiştir.

İkinci geçiş aşaması olarak, daha önce fiziken çıkarılmış senetlerin kaydi hale getirilmesi düzenlenmiş ve bunun için süre 31/12/2003 tarihi olarak belirlenmiştir. Bu tarihten sonra, sisteme dahil araçların tamamen kaydileşmesi ve kaydileştirilmeyen araçlardan doğan hakların Merkez tarafından kullanılması, bu senetlerin Borsada işlem görmemesi esası benimsenmiştir. Merkez tarafından kullanılacak malî haklar kayden izlenecek ve senetlerini teslim eden hak sahiplerine intikal ettirilecektir. Yönetimsel haklar ise, genel hükümlerden doğan sorumluluk ilkeleri çerçevesinde Merkez tarafından kullanılacaktır. Maddede öngörülen sürelerin Bakanlar Kurulu kararıyla uzatılabilmesi hükme bağlanmış, böylece uygulamada geçiş döneminde ihtiyaç duyulabilecek sürenin sağlanması prosedürüne esneklik kazandırılmıştır.

Geçici 7 nci madde ile, sermaye piyasası araçlarının saklandığı merkezde, mahkemece verilen ödeme yasağı veya iptal kararlarına konu olmuş araçların izlenebilmesi, yatırımcıların zarara uğramasının önlenmesi amacıyla, bu kararların mahkemeler ve ihraççılar tarafından Merkeze bildirilmesi hükme bağlanmıştır.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliği, Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte tüzel kişilik kazandıktan sonra, genel kurulunun toplanabilmesi için üyelerinin tespiti gerekmektedir. Bu nedenle geçici 8 inci maddede üyelik için başvuruların Kurula yapılması ve üyeler tespit edildikten sonra, ilk genel kurul çağrısının, henüz Birliğin yasal organları bulunmadığından, Kurul tarafından yapılması öngörülmüştür.

Kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte Yatırımcıları Koruma Fonunun, amaca uygun biçimde çalışmaya başlayabilmesi için, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının varlıklarının belirli bir yüzdesinin başlangıç tutarı olarak tahsis edilmesi öngörülmüştür.

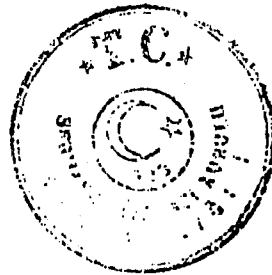

Kanunun 46/A maddesine göre Yatırımcıları Koruma Fonunun gelirleri arasında sayılan ödentilerin, her yılın ikinci ayı sonuna kadar yatırılması gerekmektedir. Bu durumda, 1997 yılı gelirleri üzerinden hesaplanacak ödentilerin yatırılma tarihinin, Kanunun yürürlüğe gireceği tarih gözetilerek belirlenmesi gerekmiş ve geçici 9 uncu maddede bu belirleme yapılmıştır. Ayrıca ödemede temerrüde düşülmesi halinde, 46/A maddesindeki oranda gecikme faizi uygulanacağı hükme bağlanarak, iki hüküm arasında paralellik sağlanmıştır.

Kanunun 19 uncu maddesine ilişkin değişiklikle, Kurulun başkan dışındaki üyelerinin yarısının üç yılda bir yenilenmesi öngörüldüğünden, bu hükme uyum sağlamak bakımından, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan üyelerin yarısının, göreve atandıkları tarih itibariyle üç yılda bir yenilenmesi gerekmektedir. Geçici 10 uncu maddede, görev süresi sona erecek üyelerin kura yöntemiyle belirlenmesi hükme bağlanmıştır. Bu suretle belirlenecek üyelerin yerine seçilecek üyeler, üçer yıllık arayla 6 yıl için atanacağından, üç yılda bir yenileme kuralı otomatik olarak işleyecektir.

Madde 26- Kaydi değer, Yatırımcıları Koruma Fonu ve tedricî tasfiyeye ilişkin hükümlerin işlemesi Merkezin kurulmasına bağlıdır. Ayrıca Fon ve tasfiyeyle ilgili sistemin işlemesi için, Fona ilişkin düzenlemenin yapılması da gereklidir. Bu esaslardan hareketle, 10/A maddesinin Merkezin kurulması; 46/A ve 46/B maddelerinin Merkezin kurulması ve Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin düzenlemelerin yürürlüğe girmesini takiben, yürürlük kazanması öngörülmüştür. Diğer maddeler ise kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir.

Madde 27- Yürütme Maddesidir.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**SERMAYE PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI İLE TİCARET VE
SANAYİ ODALARI, TİCARET ODALARI, SANAYİ ODALARI, DENİZ TİCARET
ODALARI, TİCARET BORSALARI VE TÜRKİYE TİCARET, SANAYİ, DENİZ
TİCARET ODALARI VE TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ KANUNUNUN BİR
MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TASARISI**

MADDE

Madde 1- 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa aşağıdaki 10/A maddesi eklenmiştir.

“Sermaye piyasası araçlarının kaydileştirilmesi

Madde 10/A- Sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin haklar; kuruluş, faaliyet, çalışma ve denetim esasları Kurulca belirlenecek tüzel kişiliği haiz bir Merkez tarafından kayden izlenir.

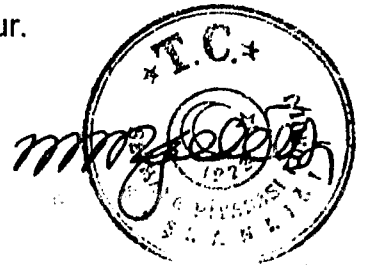
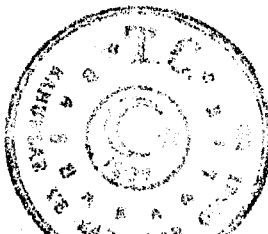
Kayıtlar, Merkez tarafından, bilgisayar ortamında, ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibariyle tutulur. Kayıt edilen hakların bu Kanunun 7 nci maddesi uyarınca senede bağlanma zorunluluğu yoktur. Sermaye piyasası araçlarının nama, emre veya hamiline yazılı olması ya da devir özelliklerine göre kayıt esasları ile kayıtların nasıl tutulacağı ve kayıtların tutulmasında yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar Kurulca bir tebliğ ile belirlenir.

Kayden izlenen sermaye piyasası araçları üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde, Merkeze yapılan bildirim tarihi esas alınır.

Kurul, bu madde kapsamında kaydı tutulacak hakları, bu hakların bağlı olduğu sermaye piyasası araçlarını, türleri ve ihraççıları itibariyle belirleyebilir.

Nama yazılı payların devrinin, Türk Ticaret Kanununun 417 nci maddesi çerçevesinde pay defterine kaydında, ilgililerin başvurusuna gerek kalmaksızın Merkez nezdinde ihraççılar itibariyle tutulan kayıtlar esas alınır.

Merkez, ihraççılar ve aracı kuruluşlar, kendi tuttukları kayıtların yanlış tutulmasından doğacak zararlardan kusurları oranında sorumludur.

Görevini kötüye kullanan yahut ihmali eden Merkez personeli, Devlet memurları gibi cezalandırılır. Bu konudaki kovuşturmalar genel hükümlere göre yürütülür."

85/ MADDE

Madde-2- 2499 sayılı Kanunun değişik 11 inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

85/ "Ortak hükümler

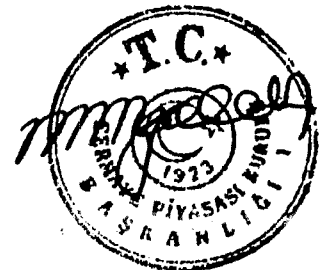
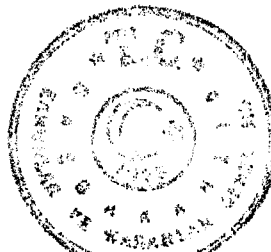
85/ Madde 11 – Pay sahibi sayısının 250 den fazla olduğu herhangi bir şekilde tespit olunan anonim ortaklıkların hisse senetleri halka arz olunmuş sayılır ve bu ortaklıklar, halka açık anonim ortaklık hükümlerine tabi olurlar.

Kurul, bu Kanuna tabi ihraççıların kaydını tutar. İhraççılar, sermaye piyasası araçlarının herhangi bir şekilde halka satıldığını veya halka açık anonim ortaklık statüsünün kazanıldığını öğrendikleri tarihten itibaren otuz gün içinde Kurula bildirmek zorundadırlar. Ortaklık denetçileri, bu durumu öğrendikleri tarihte, ihraççının yönetim kuruluna ve Kurula bildirmekle yükümlüdürler.

Bu Kanun kapsamına giren ihraççılardan, anonim ortaklık niteliğini haiz olmayanlar, sermaye piyasası araçlarını halka arz etmeyenler, aktif toplamı, brüt satış hasılatı, ihraç veya halka arz tutarı Kurulun belirleyeceği miktardan az olanlar veya diğer sermaye piyasası araçlarını ihraç veya halka arz edenler Kurulca bu Kanuna tabi olmalarından kaynaklanan yükümlülüklerinden kısmen veya tamamen muaf tutulabilirler. Bu muafiyet şartları, ihraççıların Kurul kaydından çıkma veya çıkarılma esasları ile halka arz işlemlerinden kısmen muafiyet şartları tebliğlerle belirlenir.

Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, ulusal veya uluslararası piyasalarda tedavülü kolaylaştırmak amacıyla, depo edilen menkul kıymetlerin verdiği hakları aynen sağlayan, onlara özdeş hamiline yazılı "depo edilen menkul kıymet sertifikaları" çıkarılabilir.

Nama yazılı olarak ihraç edilmiş olup da, borsalarda veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı işlem gören hisse senetleri hakkında Türk Ticaret Kanununun 368 inci maddesindeki, ortaklara taahhütlü mektup gönderilmesi suretiyle toplantı gününün bildirilmesine ilişkin hüküm uygulanmaz.

Halka açık anonim ortaklıkların, Türk Ticaret Kanununun 388 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı hususlar için yapılacak genel kurul toplantılarında, ana sözleşmelerinde aksine bir hüküm yoksa, Türk Ticaret Kanununun 372 nci maddesindeki toplantı nisapları uygulanır.

Türk Ticaret Kanununun 341, 348, 356, 359, 366, 367 ve 377 nci maddelerinde esas sermayenin en az onda birini temsil eden pay sahiplerine tanınan haklar, halka açık anonim ortaklıklarda, ödenmiş sermayenin en az yirmide birini temsil eden pay sahipleri tarafından kullanılır.

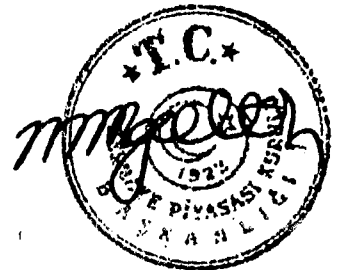
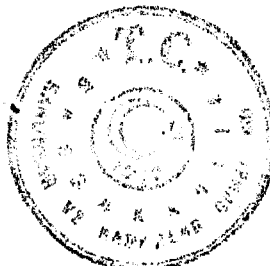
Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinin değiştirilmesi için Sanayi ve Ticaret Bakanlığına başvurulmadan önce Kurulun uygun görüşünün alınması zorunludur."

MADDE
Madde 3- 2499 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin 13/11/1995 tarihli ve E.1995/45, K.1995/58 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Yönetim kurulunun bu maddedeki esaslar çerçevesinde aldığı kararlar aleyhine, Türk Ticaret Kanununun 381 inci maddesinin birinci fıkrasında sayılan hallerde yönetim kurulu üyeleri, denetçiler veya hakları ihlal edilen pay sahipleri, kararın ilanından itibaren otuz gün içinde anonim ortaklık merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler. Bu halde, Türk Ticaret Kanununun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin 382, 383 ve 384 üncü maddeleri hükümleri uygulanır. Şirket, davanın açıldığını öğrendiği tarihi izleyen üç işgünü sonuna kadar durumu Kurula bildirmekle yükümlüdür."

MADDE
Madde 4- 2499 sayılı Kanunun 13/A maddesinin Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen son fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Varlığa dayalı menkul kıymetler tamamen itfa edilinceye kadar, bunların karşılığını oluşturan alacaklar ve duran varlıklar, başka bir amaçla tasarruf edilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, haczedilemez."

38/MADDE

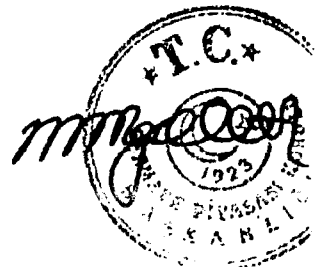
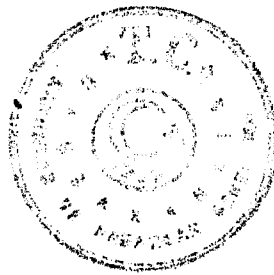
Madde 5- 2499 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

✓ "Madde 15- Halka açık anonim ortaklıkların esas sözleşmelerinde birinci temettü oranının gösterilmesi zorunludur. Bu oran, Kurul tarafından tespit olunacak miktardan aşağı olamaz. Kurul ihraççıların türleri ve dağıtılabilir kâr tutarları itibariyle temettü dağıtım zorunluluğunu kaldırabilir veya erteleyebilir.

Yönetim kurulu üyeleri ile memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılabilmesi için esas sözleşmede hüküm bulunması şarttır. Yasa hükmü ile ayrılması gereken yedek akçeler ve esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen birinci temettü ayrılmadıkça başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve yönetim kurulu üyeleri, memur, müstahdem ve işçilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, belirlenen birinci temettü ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Temettü hesap dönemi sonu itibariyle mevcut payların tümüne, bunların ihraç ve iktisap tarihleri dikkate alınmaksızın eşit olarak dağıtılır.

Halka açık anonim ortaklıklar, sermaye piyasası mevzuatına uygun olarak düzenlenmiş ve bağımsız denetimden geçmiş üçer aylık ara dönemler itibariyle hazırladıkları malî tablolarında yer alan kârlarından, kanunlara ve esas sözleşmeye göre ayırmak zorunda oldukları yedek akçeler ile vergi karşılıkları düşüldükten sonra kalan kısmın yarısını geçmemesi, ana sözleşmelerinde hüküm bulunması ve genel kurul kararıyla ilgili yılla sınırlı olmak üzere yönetim kuruluna yetki verilmesi koşullarıyla temettü avansı dağıtabilirler. Her ara dönemde verilecek temettü avansı bir önceki yıla ait bilanço kârının yarısını aşamaz. Önceki dönemde ödenen temettü avansları mahsup edilmeden ilave temettü avansı verilmesine ve temettü dağıtılmasına karar verilemez. Temettü avansı dağıtımına karar verilmesinde ve avansın ödenmesinde Türk Ticaret Kanununun, bu madde hükmüne aykırı olan, bilanço ve gelir tablosunun kabulüne ve kârın dağıtılmasına ilişkin hükümleri uygulanmaz. Yönetim kurulu üyeleri ve temsilcisi oldukları tüzel kişiler, şirket denetçileri, bağımsız denetimi yapanlar ve bağlı oldukları gerçek ve tüzel kişiler, ara dönemler bilanço ve gelir tablolarının gerçeği aksettirmemesinden veya mevzuat ile

muhasabe ilke ve kurallarına uygun olarak düzenlenmemiş olmasından doğan zararlar için şirkete, pay sahiplerine, şirket alacaklılarına ve ayrıca doğrudan doğruya olmak üzere temettü avansının kararlaştırıldığı veya ödendiği bilanço yılı içinde pay senedi iktisap etmiş bulunan kişiler ile üçüncü kişilere karşı müteselsilen sorumludurlar. Hukukî sorumluluk doğuran hallerin varlığı halinde, pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri, denetçiler ve Kurul tarafından kararın ilânından itibaren otuz gün içinde, 12 nci maddenin altıncı fıkrasındaki esaslar çerçevesinde iptal davası açılabilir. Kurulun vergi ve diğer yasal yükümlülüklerin doğruluk incelemesi dahil bilanço ve gelir tablolarını denetleme ve düzeltme hakkı saklıdır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Halka açık anonim ortaklıkların sermaye artırımlarında, bedelsiz paylar artırım tarihindeki mevcut paylara dağıtılır.

Halka açık anonim ortaklıklar; yönetim, denetim veya sermaye bakımından dolaylı veya dolaysız olarak ilişkili bulunduğu diğer bir teşebbüs veya şahısla emsallerine göre bariz şekilde farklı fiyat, ücret ve bedel uygulamak gibi işlemlerde bulunarak kârını, mal varlığını azaltamaz.”

MADDE

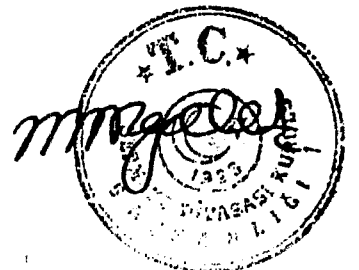
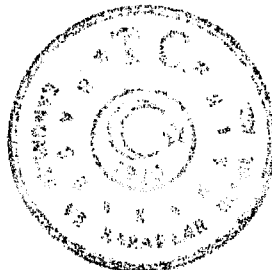
Madde 6- 2499 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“ Kurul, biri başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurul, yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak kullanır. Merkezi Ankara'dadır. Kurul, gerekli gördüğü yerlerde büro açabilir.”

MADDE

Madde 7- 2499 sayılı Kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul; ilgili Bakanlıkça gösterilecek altı aday arasından üç kişi; Adalet Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, T.C. Merkez Bankası ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğince gösterilecek ikişer adaydan birer kişi Bakanlar Kurulu tarafından seçilmek suretiyle yedi üyeden oluşur.

Bakanlar Kurulu, ilgili Bakanlığın adayları arasından seçilenlerden birisini başkan olarak görevlendirir. Başkan, görevde olmadığı durumlarda, Kurul işlemlerinin yürütülmesi için üyelerden birini vekil olarak görevlendirir.

Başkan ve üyelerin atanmaları Kararname ile olur. Bakanlıklar ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca gösterilecek adayların en az yarısının bünyelerinden olması şarttır."

MADDE

Madde 8- 2499 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Kurul Başkanlığı ve üyeliklerine atanacakların, en az 4 yıllık yüksek öğrenim kurumlarından mezun olmuş ve finans, iktisat, maliye, hukuk, bankacılık, işletmecilik ve mühendislik dallarından birinde en az 10 yıllık tecrübe sahibi olmaları ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin, 1, 4, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları zorunludur."

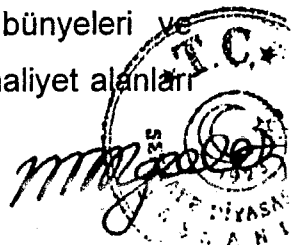
Kurul Başkanı ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süresi bitenler yeniden seçilebilir. Başkan dışındaki üyelerin yarısı üç yılda bir yenilenir. Başkanlık ve üyelikler, görev süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde, boşalan yerlere 18 inci madde esasları dahilinde seçim ve atama yapılır. Bu halde atanan, yerine atandığı kimsenin süresini tamamlar. Başkanlığın boşalması durumunda ilgili Bakan, atama yapılincaya kadar, Başkan olarak üyelerden birini vekaleten görevlendirir.

Atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri, durumlarının bu Kanunun 20 nci maddesine aykırı düştüğü veya kanunla verilen görevlerin yerine getirilmesinde kusur ve ihmalleri mahkeme kararıyla sabit olduğu takdirde, Kurul Başkan ve üyeleri süreleri dolmadan Bakanlar Kurulunca görevden alınırlar."

MADDE

Madde 9 – 2499 sayılı Kanunun değişik 22 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen (j), (n) (r) ve (s) bendleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (c), (d), (g), (h), (i), (k), (l) bendleri değiştirilmiş ve maddeye son fıkra eklenmiştir.

" c) Bu Kanuna tabi sermaye piyasası kurumlarının mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları genel olarak ya da faaliyet alanları

veya kurumların türleri itibariyle belirlemek, bu rasyoların yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek,"

"d) Sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetine ve bu faaliyette bulunabileceklere ilişkin esasları belirlemek,"

"g) Sermaye piyasasını ilgilendiren her türlü iletişim araçları ile yapılan yayın, duyuru ve reklamları izlemek ve bunlardan yanıltıcı olduğu tespit edilenleri yasaklamak,"

"h) Bu Kanun hükümleri gereğince elde ettiği veya kendisine tevdi edilen mali tablo ve raporlar ile diğer belgeleri incelemek, gerekli gördüğü hususlar hakkında ihraççı ve kurum denetçilerinden veya bağımsız denetçilerden ayrıca rapor istemek, elde ettiği sonuçları değerlendirerek, Kanunda belirtilen gerekli tedbirleri almak,"

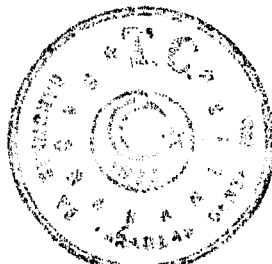
"i) Halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarında genel hükümler çerçevesinde vekaleten oy kullanılmasına ilişkin esasları belirlemek ve bu ortaklıklarda yönetim kontrolünün el değiştirmesine yol açacak oranda vekalet toplayan ya da pay iktisap edenlerin, diğer payları satın alma yükümlülüğüne ve azınlıktaki ortakların da kontrolü ele geçiren kişi veya gruba paylarını satma hakkına ilişkin düzenlemeleri yapmak, "

"j) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve döviz dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların niteliklerini, alım ve satım esaslarını, bu araçların işlem göreceği borsalar ve piyasalarda çalışacakların denetim, faaliyet ilke ve esasları ile yükümlülüklerini, teminatlar, takas ve saklama sistemi konularındaki esas ve usulleri düzenlemek,"

"k) Sermaye piyasası araçlarının geri alma veya satma taahhüdü ile alım ve satımını, ilgili sözleşmeleri ve bu sözleşmelere ilişkin piyasa işlem kurallarını düzenlemek ve bu işlemlerle ilgili faaliyet ilke ve esaslarını belirlemek,"

"l) Sermaye piyasası araçlarının ödünç alma ve verme işlemleri ile açığa satış işlemlerine ilişkin ilke ve esasları belirlemek ve Hazine Müsteşarlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşü alınmak suretiyle kredili sermaye piyasası aracı işlemleri ile ilgili düzenlemeler yapmak,"

"n) Sermaye piyasası araçlarının takası, saklanması ile sermaye piyasası kurumlarının ve sermaye piyasası araçlarının derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek,"

“r) Gayrimenkullerin değerlemesini yapabilecek ekspertiz kurumlarından sermaye piyasasında faaliyette bulunacaklara ilişkin şartları belirlemek ve bu şartlara uyan kuruluşları listeler halinde ilan etmek,”

“s) Sermaye piyasasında yatırım tavsiyelerinde bulunacak kişi ve kuruluşların uyacakları ilke ve esasları belirlemek.”

"Kurul yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar olarak kullanır. Düzenleyici işlem niteliğindeki yönetmelik ve tebliğler, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulur. Özel nitelikli kararlardan kamuyu ilgilendirenler, Kurulun haftalık bülteni ile duyurulur."

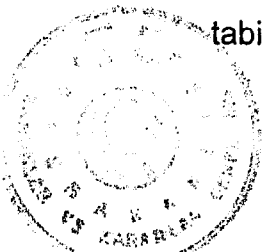
MADDE

Madde 10- 2499 sayılı Kanunun 27 nci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki iki fıkra üçüncü ve dördüncü fıkra olarak eklenmiş, üçüncü fıkrası beşinci fıkra olarak teselsül ettirilmiş ve dördüncü fıkrası da altıncı fıkra olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Emeklilik yönünden, Kurul Başkanı ve üyelerine Bakanlık Müsteşarı, Kurul Başkan Yardımcılarına Bakanlık Müsteşar Yardımcısı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı, diğer personele ise ifa ettikleri görevler itibariyle Devlet Memurları Kanununa göre girebilecekleri sınıflardaki benzer görevler için belirlenmiş makam tazminatları uygulanır. Bu görevlerde geçirdikleri süreler 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Ek 68 inci maddesi uyarınca makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.”

“Genel ve katma bütçeli dairelerle döner sermayeli kuruluşlarda, kanunla kurulan fonlarda, belediyeler ve özel idarelerde, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait kuruluşlarda, iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarında ve bunlara bağlı ortaklıklar ve müesseselerde çalışanlar ile 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununa tabi kimselerden Kurul Başkan ve üyeliklerine atananlar, Kurulda görev yaptıkları sürede ilgili kurumdan maaşsız izinli sayılır. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler terfi ve emekliliklerinde de hesaba katılır. Derece ve her türlü sınıf terfileri başkaca bir işleme gerek duyulmaksızın süresinde yapılır.”

"Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak kaydıyla dördüncü ve beşinci fıkra hükümleri 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununa tabi kimseler hakkında da uygulanır. Kurul Başkan ve üyeliklerine atanana kadar"

üniversite öğretim üyesi olanların 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunundan doğan her türlü hakları saklıdır.”

MADDE

-Madde 11- 2499 sayılı Kanunun değişik 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen (c) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (d) ve (f) bendleri değiştirilmiş, (f) bendinden sonra gelmek üzere (g) bendi eklenmiş ve Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen ikinci fıkrası yeniden düzenlenmiştir.

“ c) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların alım satımının yapılmasına aracılık,”

“d) Sermaye piyasası araçlarının geri alım veya satım taahhüdü ile alım satımı,”

“f) Portföy işletmeciliği ve yöneticiliği,”

“g) Diğer sermaye piyasası kurumlarının faaliyetleri”

“Aracılık, sermaye piyasası araçlarının 31 inci madde çerçevesinde yetkili kuruluşlar tarafından kendi nam ve hesabına, başkası nam ve hesabına, kendi namına başkası hesabına alım satımıdır.”

MADDE

Madde 12- 2499 sayılı Kanunun değişik 34 üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Aracı kuruluşların faaliyet şartları

Madde 34- Aracı kuruluşların aracılık faaliyetlerine ilişkin esaslar Kurul tarafından düzenlenir. Kurul, her bir aracılık faaliyetinin ayrı kuruluşlar tarafından yapılmasına karar verebilir. Aracı kuruluşlar, Kurulca belirlenecek esaslar dahilinde, izin almak şartıyla, diğer sermaye piyasası faaliyetlerinde de bulunabilirler.

Borsada işlem yapacak aracı kuruluşların, ilgili borsadan borsa üyelik belgesi almaları zorunludur.

Aracı kurumların faaliyet ve merkez dışı örgütleri ile ilgili ilkeler Kurulca belirlenir. Aracı kurumların merkez dışı örgütlerine Kurulca izin verilir.

Aracı kurumların, işlemlerinin sermaye piyasası ilkelerine ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeteri kadar müfettiş çalıştırmaları zorunludur.

Aracı kuruluşların, sermaye piyasası faaliyetleri nedeniyle yatıracakları teminatların türü, miktarı, kullanım alanı ve şekli Kurulca belirlenir. Teminatlar rehnedilemez, haczedilemez, kullanıma amaçları dışında tasarruf edilemez, üçüncü kişilere devredilemez.

Sermaye piyasası kurumlarının pay devirlerinde Kuruldan izin alınması zorunludur. Bu fıkraya göre izin alınmadan yapılan devirler pay defterine kaydolunmaz. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

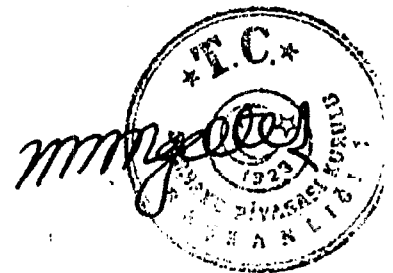
Sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunacak yabancı kuruluşlara ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.”

MADDE
Madde 13- 2499 sayılı Kanunun değişik 36 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kuruluşlarında ve sermaye artırımlarında, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde aynî sermaye konulabilir. Bu senetlerin halka arz esasları Kurulca düzenlenir. Ayın karşılığı çıkarılacak hisse senetlerinin devrinde Türk Ticaret Kanununun 404 üncü maddesi hükmü uygulanmaz.”

MADDE
Madde 14- 2499 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilen 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Madde 39- Diğer sermaye piyasası kurumları; kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen, sermaye piyasası araçlarının takas ve saklanması, derecelendirilmesi, ihraççıların ve sermaye piyasası kurumlarının denetlenmesi ile uğraşan kuruluşlar, yatırım danışmanlığı, portföy yönetimi gibi sermaye piyasası faaliyetlerini yerine getiren şirketlere, ortaklık ve kuruluşlara ait alacakları temellük ederek münhasıran bu Kanunun 13/A maddesinde belirlenen varlığa dayalı menkul kıymetleri ihraç etmek amacıyla kurulan genel finans ortaklıkları, risk sermayesi yatırım fonları, risk sermayesi yatırım ortaklıkları, vadeli işlemler aracılık şirketleri ve portföy saklama şirketleridir.”

MADDE

Madde 15- 2499 sayılı Kanunun değişik 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 40- Sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsalar, özel kanunlarında yazılı esaslar çerçevesinde teşkilatlanarak, menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının güven ve istikrar içinde, serbest rekabet şartları altında kolayca alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmekle yetkili olarak kurulan kamu tüzel kişiliğini haiz kurumlardır.

Münhasıran, ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile her türlü türev araçlardan oluşan sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği anonim şirket niteliğindeki borsalar, Kurulun önerisi üzerine ilgili Bakanın izni ile kurulur. Bu borsaların kuruluş, teşkilat, faaliyet, denetim, üyelik ilke ve esasları Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Ticaret borsası kotasına dahil tarım ürünlerine dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin işlem göreceği borsaların kurulmasına ve bu borsalar hakkında bu fıkra kapsamındaki düzenlemelere ilişkin olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun görüşü alınır.

Görevini kötüye kullanan yahut ihmal eden borsaların başkan ve yönetim kurulu üyeleri ile personeli Devlet memurları gibi cezalandırılır. Bu konudaki kovuşturmalar genel hükümlere göre yürütülür.

Kurul, sermaye piyasası araçlarının alım ve satımının yapıldığı diğer teşkilatlanmış piyasaların kuruluşuna ve bunların güven, açıklık ve kararlılık içinde faaliyet göstermesinin sağlanmasına ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

Kurul, bu madde kapsamındaki borsaların, piyasaların ve diğer teşkilatlanmış piyasaların izleme ve denetim merciidir.

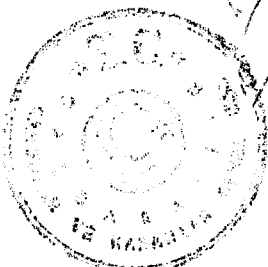
Bu Kanuna göre kurulan Borsalar özel bütçe ile idare olunur. Bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçeleri ve personel kadroları yönetim kurullarının teklifi üzerine genel kurullarınca kesinleştirilir. Borsaların, kotasyon ücreti, tescil ücreti ve borsa payından oluşan gelirlerinin % 5'i Kurul bütçesine gelir kaydedilir."

MADDE

Madde 16- 2499 sayılı Kanuna aşağıdaki 40/B maddesi eklenmiştir.

"Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği

Madde 40/B- Türkiyede sermaye piyasasında aracılık faaliyetinde bulunmaya

bu Kanunla yetkili kılınmış kuruluşlar, tüzel kişiliği haiz kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine üye olmak için başvurmak zorundadırlar. Bunun için ilgili kuruluş, aracı kuruluş niteliğini kazandığı andan itibaren üç ay içinde gerekli başvuruyu yapmakla yükümlüdür. Anılan yükümlülüğe uymayan kuruluşların aracılık faaliyetleri Kurulca durdurulur.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği, sermaye piyasasının ve aracılık faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere araştırmalar yapmak, Birlik üyelerinin dayanışma ve sermaye piyasasının gerektirdiği özen ve disiplin içerisinde çalışmalarına yönelik meslek kurallarını oluşturmak, haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli tedbirleri almak, kendisine mevzuatla bırakılan veya Kurulca belirlenen konularda düzenlemeler yapmak, yürütmek, denetlemek; Birlik statüsünde öngörülen disiplin cezalarını vermek amacıyla ilgili hususlarda üye kuruluşları temsilen ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak; mesleki gelişmeleri, idari ve yasal düzenlemeleri izleyerek, bu konuda üyeleri aydınlatmakla görevli ve yetkilidir.

Birlik, alacağı kararlarda ve yapacağı düzenlemelerde, bu Kanuna, Kurul yönetmelik, tebliğ ve kararlarına, sermaye piyasaları ile ilgili diğer mevzuata uymakla yükümlüdür."

MADDE

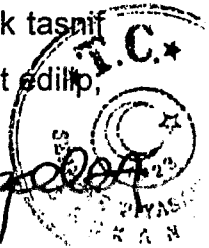
Madde 17- 2499 sayılı Kanuna aşağıdaki 40/C maddesi eklenmiştir.

"Birliğin organları ve Statüsü

Madde 40/C- Birliğin zorunlu organları, genel kurul, yönetim kurulu ve denetleme kuruludur. Statüde düzenlenmek kaydıyla, başka organlar ihdas edilebilir.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin organlarının seçimi, Birlik üyeleri tarafından bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir.

Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az on beş gün önce, seçimlere katılacak Birlik üyelerini ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek Seçim Kurulu Başkanı hakime tevdi edilir. Hakim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar, bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esasına göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip,

sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki iş günü içerisinde seçimlere yapılacak her türlü itiraz hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

Birliğin organları, gelirleri, giderleri ve çalışma esasları, üyeliğe kabul, üyelikten geçici ve sürekli çıkarma esasları, Kurulun önerisi ve ilgili Bakanlığın uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Statüsünde düzenlenir. Birlik, Statünün yürürlüğe girmesiyle tüzel kişilik kazanır. Kurul, Birliğin talebi üzerine ya da resen gerekli görülen hallerde, Birliğin görüşünü alarak, Statüde değişiklik yapılmasını ilgili Bakanlığa teklif edebilir. Statü, bu teklifin ilgili Bakanlıkça uygun görülmesi ve Bakanlar Kurulu kararı ile değiştirilebilir.

Üyeler, Birlik Statüsüne ve Birlikçe alınacak kararlara uymak zorundadırlar.

Birliğin her türlü işlem ve hesapları Kurul tarafından denetlenir. Üyeliğe kabul başvurusunun reddi, üyelikten geçici ve sürekli çıkarmaya ilişkin olarak Birliğin yetkili organınca alınan karara karşı, kararın ilgiliye tebliğini izleyen on iş günü içerisinde Kurul nezdinde itiraz edilebilir. Itiraza ilişkin olarak Kurulca verilecek kararlar kesindir."

MADDE

Madde 18- 2499 sayılı Kanunun değişik 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 45 – Bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasası ile ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin denetimi Kurul uzman ve uzman yardımcıları tarafından yapılır.

Kurulca görevlendirilen Kurul uzman ve uzman yardımcıları; ihraççılar, sermaye piyasası kurumları, bunların iştirak ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanun ve diğer kanunların sermaye piyasasına ilişkin hükümleriyle ilgili görecekları bilgileri istemeye, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini, bilgi ihtiva eden sair vasıtalarını incelemeye ve bunların örneklerini almaya, işlem ve hesaplarını denetlemeye, ilgililerden ifade ve yazılı bilgi almaya, gerekli tutanakları düzenlemeye yetkili olup, ilgililer de istenilen bilgi, belge, defter ve sair vasıtaların örneklerini vermek, ifade vermek ve tutanakları imzalamakla yükümlüdürler.

Birinci ve ikinci fıkra hükümleri çerçevesinde kendilerinden bilgi istenilen gerçek ve tüzel kişiler özel kanunlarda yazılı gizlilik ve sır saklama hükümlerini ileri sürerek bilgi vermekten imtina edemezler.

Denetimle görevlendirilenler tarafından istenecek defter, evrak, dosya, kayıt ve diğer belgelerin ibraz veya teslim edilmemesi halinde, ikinci fıkrada sayılan kişi ve kurumlar nezdinde arama yapılabilir. Arama, denetime yetkili olanların buna ihtiyaç duyması ve gerekçeli bir yazı ile arama kararı vermeye yetkili sulh hukuk hakiminden talepte bulunması üzerine, sulh hukuk hakiminin istenilen yerlerde arama yapılmasına karar vermesi halinde yapılabilir.

Aramada bulunan ve incelenmesine lüzum görülen defterler ve belgeler ayrıntılı bir tutanakla tespit olunur ve yerinde incelemenin mümkün olmadığı hallerde, muhafaza altına alınarak inceleme yapanın çalıştığı yere sevk edilir. Arama sonucunda alınan defter ve belgeler üzerindeki incelemeler en geç üç ay içinde sonuçlandırılarak bir tutanakla sahibine geri verilir.

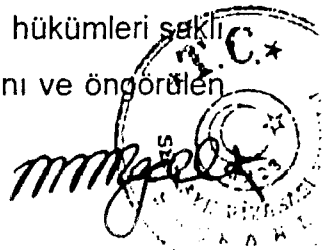
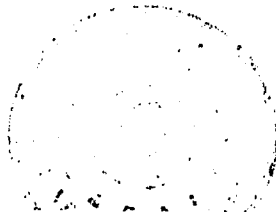
Bu madde uyarınca yapılacak tebligatlara, Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır."

MADDE

Madde 19- 2499 sayılı Kanunun değişik 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının Anayasa Mahkemesi Kararıyla iptal edilen (c), (g), (h), (i) ve (j) bendleri ile ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, birinci fıkranın (a) ve (f) bendleri değiştirilmiş, bu fıkraya (k) bendi ve maddeye iki fıkra eklenmiştir.

"a) Kurula kayıt yükümlülüğü yerine getirilmeksizin yapılmış ihraç, halka arz ve satış işlemleriyle, izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin durdurulması için gerekli her türlü tedbiri almaya; kayıt yükümlülüğüne uyulmaksızın yapılan halka arz ve satış sonucu satılan kısmın karşılığı ve satışı yapılacak senetler için her türlü teminattan muaf olarak ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz istemeye, tedbir ve haciz tarihinden itibaren üç ay içinde dava açmaya veya takip yapmaya; her türlü hukukî ve cezaî sorumluluk saklı kalmak kaydıyla, izinsiz sermaye piyasası faaliyet ve işlemlerinin doğurduğu sonuçların iptali için tespit tarihlerinden itibaren üç ay, vukuu tarihlerinden itibaren bir yıl içinde dava açmaya,"

"c) Bu Kanuna tabi anonim ortaklık ve sermaye piyasası kurumlarının, kanuna, esas sözleşme hükümlerine veya işletme maksat ve mevzuuna aykırı görülen durum ve işlemleri ile sermayenin azalmasına veya kaybına yol açan işlemlerinin hukuka aykırılığının tespiti veya iptali için dava açmaya, Türk Ticaret Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla ilgililerden aykırılıkların giderilmesi için tedbir almasını ve öngörülen

işlemleri yapmasını istemeye ve gerektiğinde bu halleri ilgili mercilere intikal ettirmeye,”

“f) Denetimle görevlendirilenler tarafından istenecek defter, evrak, dosya, kayıt ve bilgi ihtiva eden diğer vasıtaların ibraz veya teslim edilmemesi halinde, gerektiğinde mahkemeye başvurarak, bunların ibraz veya tesliminin sağlanmasını talep etmeye,”

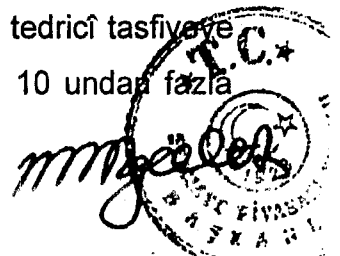
“g) Sermaye piyasası kurumlarının mevzuat, esas sözleşme ve içtüzük hükümlerine aykırı faaliyetlerinin tespit edilmesi halinde, ilgililerden aykırılıkların giderilmesi ve kanuna, işletme amaç ve ilkelerine uygunluğun sağlanmasını istemeye; aykırılıkta sorumluluğu tespit edilen kurum görevlilerinin, haklarında kovuşturmaya geçildikten sonra yargılama sonuçlanıncaya kadar imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya; aykırılıkların giderilmemesi veya giderilemeyecek aykırılıkların tespit edilmesi durumunda, gerekli her türlü tedbiri almaya ve bu kurumların faaliyetlerini geçici veya sürekli olarak durdurmaya ve yetkilerini kaldırmaya,”

“h) Sermaye piyasası kurumlarının, mali yapılarının ciddi surette zayıflamakta olduğunun tespiti halinde; verilecek uygun süre içinde, malf durumlarının güçlendirilmesini istemeye; kurum görevlilerinin imza yetkilerini sınırlandırmaya veya kaldırmaya; verilen bu süre içinde, bu kurumlar tarafından gerekli tedbirlerin alınmaması halinde veya mali durumlarının taahhütlerini karşılayamayacak kadar zayıflamış olduğunun tespiti halinde her türlü tedbiri almaya, herhangi bir süre vermeksizin kurumların faaliyetlerini geçici olarak durdurmaya veya sürekli olarak durdurarak yetkilerini kaldırmaya; bu tedbirlerden netice alınmadığı takdirde tedricî tasfiyelerine karar vermeye ve tasfiyenin bitmesini takiben gerektiğinde veya tedricî tasfiyeye gitmeksizin doğrudan iflaslarını istemeye,”

“i) Kanun un 47 nci madde (A) bendi hükmünde sayılan fiillere doğrudan ya da dolaylı olarak iştirak ettikleri Kurulca tespit edilen gerçek veya tüzel kişilerin, borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda geçici veya sürekli olarak işlem yapmalarının önlenmesini teminen gerekli tedbirleri almaya,”

“j) Gerek görülen hallerde, halka açık anonim ortaklıkların genel kurullarına, sermaye piyasası mevzuatı ile ilgili konularda ortakları aydınlatmak üzere, oy hakkı bulunmaksızın bir temsilci göndermeye,”

“k) Sermaye piyasası kurumlarının (h) bendi hükmü uyarınca, tedricî tasfiyeye girmesi veya iflası halinde, Kurulca sorumlulukları tespit edilen; % 10 undan fazla

paya sahip ortaklarının, görevden ayrılmış olan veya halen görevde bulunan yönetim kurulu başkan ve üyelerinin ve imzaya yetkili yöneticileri ile yatırım fonu yöneticilerinin şahsen iflaslarını istemeye,"

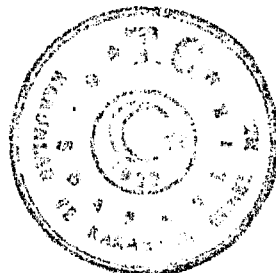
"Yetkileri sürekli olarak kaldırılan sermaye piyasası kurumlarının mal varlıkları, yetkinin kaldırılmasına ilişkin Kurul kararının alındığı tarihten itibaren tedricî tasfiye işlemlerinin tamamlandığı ilân edilinceye; tedricî tasfiyeyi takiben veya doğrudan iflas talebinde bulunulması halinde, iflas talebinin mahkemece esastan karara bağlanmasına kadar, tedricî tasfiye çerçevesinde Yatırımcıları Koruma Fonu ve Kurul tarafından yapılacak işlemler hariç, üçüncü kişilere devredilemez, rehnedilemez, teminat gösterilemez, haczedilemez, başlamış tüm icra takipleri de kendiliğinden durur."

"Sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunduğu, yetki belgeleri iptal olduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan ve reklamlarında, sermaye piyasasında faaliyette bulundukları intibainı yaratacak kelime veya ibare kullanıldığının tesbiti halinde sorumlular hakkında cezai kovuşturma yapılmakla birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, Kurulun talebi üzerine mahallin en büyük mülki amirlerince bunların işyerleri geçici olarak kapatılabileceği ve ilan ve reklamları durdurulabileceği gibi, kanuna aykırı belgelerle, ilân ve reklamları toplatılabilir."

"Bu maddenin birinci fıkrasının (g) ve (h) bendleri uyarınca yetkileri kaldırılan görevliler, haklarındaki yargılama sonuçlanıncaya kadar Kurulun izni olmadıkça hiçbir halka açık anonim ortaklık ve sermaye piyasası kurumunda imzaya yetkili personel olarak çalıştırılmazlar."

"Bu maddenin birinci fıkrasının (h) bendine göre faaliyetleri geçici olarak durdurulan sermaye piyasası kurumlarının mal varlığı hakkında da, Kurulca geçici durdurma kararı verildiği tarihten, tekrar faaliyete geçme izni verilmesi tarihine kadar ikinci fıkra hükmü uygulanır."

"Bu madde kapsamında Kurul tarafından açılacak davalarda ve yapılacak takiplerde Kurul, her türlü teminat ve harçtan muaftır."

MADDE

Madde 20- 2499 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/A maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

" Yatırımcıları Koruma Fonu

Madde 46/A- Hakkında tedricî tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kurumların ve Bankalar Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla faaliyetleri durdurulan bu Kanunun 50 nci maddesi (a) bendi hükmü kapsamındaki bankaların, yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri ve işlemleri nedeniyle müşterilerine karşı hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve hisse senedi teslim yükümlülüklerini ve bu Kanunun 46/B maddesinde düzenlenen görevleri bu Kanunda öngörülen esaslara göre yerine getirmek ve tasfiye giderlerini karşılamak amacıyla tüzel kişiliği haiz Yatırımcıları Koruma Fonu kurulmuştur. Bütün aracı kuruluşlar, bu Fona katılmak zorundadır.

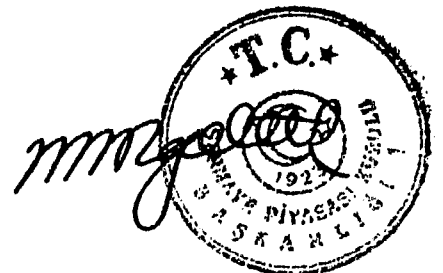
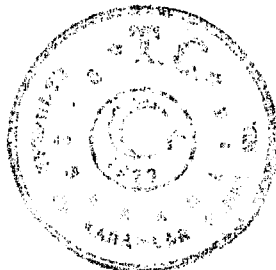
Fon, sermaye piyasası araçlarının kaydını tutmakla görevli merkez tarafından idare ve temsil olunur. Fonun yönetim ve çalışma esasları Kurulca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Kurul, Fonun hesap ve işlemlerini inceleme ve denetlemeye, bu hususta Fondan her türlü bilgiyi istemeye yetkilidir. Kurul, inceleme ve denetim sonuçlarına göre, gerekli gördüğü hususların yerine getirilmesini Fondan isteyebilir ve gerektiğinde, Fonun yönetiminin Kurula devredilmesini ilgili Bakandan talep eder. İlgili Bakan, Fon yönetiminin geçici veya sürekli olarak devrine karar vermeye yetkilidir.

Fon, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir. Fonun gelirleri ve işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Fonun gelirleri,

- a -Aracı kuruluşların yatıracığı yıllık ödentiler,
 - b- Kurul, menkul kıymetlerin işlem gördüğü borsalar ve Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından verilen idari para cezaları,
 - c -Tutarı Kurul tarafından belirlenen ek ödentiler,
 - d -Fon varlığının getirisi,
 - e- Diğer gelirlerden,
- oluşur.

Yukarıdaki (a) bendindeki ödentinin, ilgili yılı izleyen yılın ikinci ayı sonuna kadar, ek ödentilerin Kurulca belirlenecek sürede Fon hesabına yatırılması zorunludur. Bu süre içerisinde yatırılmayan ödentilere her ay için bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü Tüketici Fiyat Endeksindeki artışın üç katını aşmamak kaydıyla Kurulca belirlenecek oranda gecikme faizi uygulanır.

Fona aracı kuruluşlarca yatırılacak yıllık ödentilerin tutarı, yıllık hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarının onbindebirini aşmayacak şekilde Kurulca belirlenir. Kurul bu azami sınırı aşmamak kaydıyla; aracı kuruluşların türü ve risk durumları itibariyle ayrı ayrı belirleyeceği oranlar üzerinden ödeme yapılmasını istemeye yetkilidir.

Fon varlığı ihtiyacı karşılamaya yetmediği takdirde, aracı kuruluşlardan, daha sonraki yıllarda yapacakları ödentilere mahsuben, bir önceki yıldaki hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarının onbindebirine kadar ek ödenti alınabilir. Aracı kuruluşlardan alınan bu ödentinin ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalması halinde, bakiye kısım için İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından Fona avans verilir.

Fon varlığı rehnedilemez, teminat gösterilemez, üçüncü şahıslar tarafından haczedilemez.

Fon varlığının kullanılış şekil ve esasları, ek ödentilerin mahsup ve avansın geri ödeme koşulları ile diğer konular Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE

Madde 21- 2499 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 46/B maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Tedricî tasfiye

Madde 46/B- Kanunun 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca yetkileri kaldırılan aracı kurumların tedricî tasfiyelerine Kurulca karar verilebilir. Bu kurumların tasfiye işlemleri Yatırımcıları Koruma Fonu tarafından yürütülür.

Tedricî tasfiyenin amacı, aracı kurumların mal varlığı işin niteliğine göre aynen veya nakte çevirmek suretiyle elde edilen bedeli tahsis ederek, Kanun çerçevesinde yaptıkları sermaye piyasası faaliyetleri nedeniyle müşterilerine karşı olan nakit ödeme ve sermaye piyasası araçları teslim yükümlülüklerini tasfiye etmektir. Tedricî tasfiye karar ve işlemlerinde Türk Ticaret Kanunu, İcra ve İflas Kanunu ve diğer mevzuatın tasfiye ile ilgili hükümleri uygulanmaz. Aracı kurumların tedricî tasfiyelerinin uygulama usul ve esasları, Kurulca hazırlanan bir yönetmelikte gösterilir.

Tedricî tasfiye kararı verildikten sonra, aracı kurumun yasal organlarının görev ve yetkileri, tasfiye sonuçlanıncaya kadar Fon tarafından yerine getirilir.

Aracı kurumun yönettiği, yatırım fonu ve yatırım ortaklığı portföyleri dahil, portföylerin yönetiminin, bir başka kuruluşa devrine Kurulca karar verilebilir. Ancak 46 ncı maddenin birinci fıkrasının (h) bendi hükmü saklıdır.

Hakkında tedricî tasfiye kararı verilen aracı kurumun ödemeleri durur ve tüm mal varlığı üzerinde, bu karar tarihi itibarıyla sadece Fon tarafından tasarruf edilebilir. Fon, aracı kurumun aktif ve pasifini tespit eder. Aracı kurumun, tasfiye kapsamında yer alan yükümlülüklerinden, nakit borçları, tedricî tasfiye kararının verildiği tarihteki ana para ve işlemiş faizleri toplamı üzerinden; sermaye piyasası aracı teslim borçları ise, aynen teslimin yapılamayacağı hallerde, varsa teslimde temerrüde düşülen tarihteki, aksi halde tedricî tasfiye kararının verildiği gündeki piyasa değeri itibarıyla bulunacak nakit değerleri üzerinden hesaplanır. Aracı kurumun tedricî tasfiye kararının verilmesinden sonra vadesi gelen sözleşmelerinden doğan hak ve borçları da, vadeleri itibarıyla belirlenir. Aracı kurumun, vadeli borçlarına vadeden, diğer borçlarına ise tedricî tasfiye tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine ilişkin Kanunun ikinci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen oranda kanunî temerrüt faizi yürütülür. Mevzuat uyarınca aracı kurum tarafından verilmiş teminatlar da, aktifin hesabında dikkate alınır.

Fon, aracı kurumun tasfiye kapsamında yer alan gerçek hak sahiplerini ve alacak tutarlarını, Kuruldaki kayıtlar, aracı kurumun kayıtları, bu kuruluşun ilgili olduğu diğer resmî ve özel kurumların kayıtları ile güvenilir bulunan diğer bilgi ve belgelere dayanarak tespit eder. İcra İflas Kanununun 278, 279 ve 280 inci maddelerinde yazılı hallerin varlığı halinde, Fon tarafından iptal davası açılabilir.

Tedricî tasfiyeye tabi tutulmayan ve haklarında iflas kararı verilen aracı kurumların, sıra cetvelinde yer alan hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklılarına, Fondan, Fon yönetiminin onayı ile bu cetvelde görünen alacak tutarları gözetilerek ödeme yapılır. İlgili mevzuat uyarınca faaliyetleri durdurulan bankaların, hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ve hisse senedi alacaklısı gerçek hak sahipleri ve alacak tutarları ise bankanın yönetiminin ilgili mevzuat uyarınca devredildiği kuruluş tarafından tespit edilir ve Fon yönetiminin onayı ile Fondan yapılacak ödemelerde esas alınır. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerde, tedricî tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumların alacaklılarına ödeme yapılma esasları uygulanır.

Tedricî tasfiyenin başlangıcında, öncelikle müşteri saklama hesaplarındaki sermaye piyasası araçları hak sahiplerine dağıtılır. Bu amaçla müşteri hesabına saklanan sermaye piyasası araçları, münferit hesaplar itibariyle karşılaştırılır ve münhasıran bu hesap sahiplerine olan yükümlülüklerin karşılanmasında kullanılır.

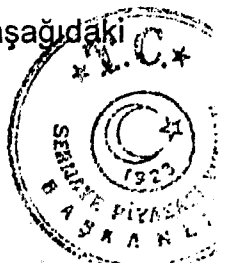
Hesabında alacağını karşılamaya yetecek kadar ya da hiç hisse senedi bulunmayan saklama hesabı sahiplerinin nakit ve hisse senedi alacakları toplamının 5 milyar Lirası tasfiye sonucu beklenmeksizin Fon tarafından ödenir. Ancak aynı kurumdan alacaklı görünen ve birlikte hareket ettiklerine Fon yönetimince kanaat getirilenlere, toplamı yukarıdaki tutarı aşmamak kaydıyla alacakları oranında ödeme yapılır. Tedricî tasfiyeye tabi tutulan aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, imzaya yetkili personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhri hısımlarına, Fondan avans ödemesi yapılmaz. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerin tutarı, her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme kat sayısı oranında artırılır.

Fon, avans ödemelerini yaptıktan sonra aracı kurumun tedricî tasfiyesine devam eder. Tasfiye bakiyesi, tasfiyenin amacı kapsamında yer alan hak sahiplerinden alacağının tamamı karşılanamayanların alacağının ödenmesinde kullanılır. Ancak, tasfiye bakiyesi bu alacakların tamamının karşılanmasına yetmezse, ödemeler garamaten yapılır. Bu alacaklar tamamen karşılandıktan sonra artan kısımdan, öncelikle Fonun yaptığı avans ve tasfiye giderleri nedeniyle doğan alacağı ödenir. Bakiye, diğer alacaklılara tahsis edilir. Aracı kurumun aktifleri, tasfiyenin amacı kapsamındaki hak sahiplerinin alacaklarını, Fondan yapılan ödemeleri ve tasfiye giderlerini karşılamaya yetmezse, Fon, Kurulun uygun görüşüyle aracı kurumun iflasını isteyebilir.

Aracı kurumlar dışında kalan sermaye piyasası kurumlarının tedricen tasfiyeleri Kurulca yapılır ve Yatırımcıları Koruma Fonu ile ilgili olan hükümler dışında, haklarında bu madde uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki kurumların tedricî tasfiye yöntemleri, türleri dikkate alınarak Kurulca belirlenir."

MADDE

Madde 22- 2499 sayılı Kanunun değişik 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 4 numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 5, 6 ve 7 numaralı alt bentler eklenmiş, bu bentlerden sonra gelmek üzere (A) bendinin son paragrafı ile (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (C) bendi eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ 4. 4 üncü maddenin birinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlerle, sermaye piyasasında izinsiz olarak faaliyette bulunan veya yetki belgeleri iptal olduğu veya faaliyetleri geçici olarak durdurulduğu halde ticaret unvanlarında, ilan veya reklamlarında sermaye piyasasında faaliyette bulundukları intibainı yaratacak kelime veya ibare kullanan veya faaliyetlerine devam eden gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri,”

“5.Yatırımcı tarafından sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veyahut her ne nam altında olursa olsun, sermaye piyasası kurumlarına kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçları, nakit ve diğer her türlü kıymeti kendisinin veya başkasının menfaatine satan veya rehneden veya her ne şekilde olursa olsun kullanan, gizleyen yahut inkar eyleyen veyahut bu amaca ulaşmak ya da bu fiillerini gizlemek için bilgisayar ortamında tutulanlar dahil kayıtları tahvil ve tağyir eden ilgili gerçek kişilerle tüzel kişilerin yetkilileri ,”

“6. Bu Kanunun 15 inci maddesinin son fıkrasında belirtilen işlemlerde bulunarak kârı, mal varlığı azaltılan tüzel kişilerin yetkilileri ve bunların fiillerine iştirak edenler, “

“7. Karşılıksız olarak sermaye piyasası araçlarının geri alım taahhüdü ile satımını yapan ilgili gerçek kişilerle, tüzel kişilerin yetkilileri,”

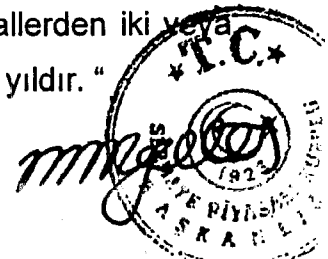
“2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 8 milyar Liradan 20 milyar Liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgari haddi 3, azami haddi 6 yıldır.”

“B)1. Bu Kanuna göre Kurul veya Kurul tarafından görevlendirilenlerce istenecek bilgileri vermeyen veya eksik veya gerçeğe aykırı olarak verenlerle; defter ve belgeleri bu görevlilere ibraz etmeyen, saklayan, yok eden veya bunların görevlerini yapmalarını engelleyenler;

2. Defter ve kayıt tutmayanlar, defter ve kayıtlarda gerçeğe aykırı hesap açan veya kayıt tutanlar ve bunlarda her türlü muhasebe hilesi yapanlar.

3. Gerçeğe aykırı bağımsız denetleme raporu düzenleyenler ve bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar,

1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5 milyar Liradan 15 milyar Liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Suçun işlenmesinde, bu bentte yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse, hapis cezasının asgari haddi 2, azami haddi 4 yıldır. “

"C) Bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına, 7, 9, 10, 10/A, 11 ve 12 nci maddelerine, 13 üncü maddesinin beşinci fıkrasına, 13/A maddesinin üçüncü fıkrasına, 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına, 15 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarına, 16 ve 16/A maddelerine, 25 inci maddesinin (a) bendine, 28 inci maddesinin (b) bendine, 34 üncü maddesine, 38 inci maddesine, 40/B maddesine, 45 inci maddesine, 46 ncı maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarına, 46/A maddesine ve 46/B maddesine aykırı hareket edenler,

5 milyar Liradan 10 milyar Liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar."

"Birinci fıkranın (A), (B) ve (C) bendleri uyarınca verilecek ağır para cezaları üst sınırla bağlı olmaksızın suçun işlenmesi suretiyle temin edilen menfaatin üç katından az olamaz."

MADDE

Madde 23- 2499 sayılı Kanuna aşağıdaki 47/A maddesi eklenmiştir.

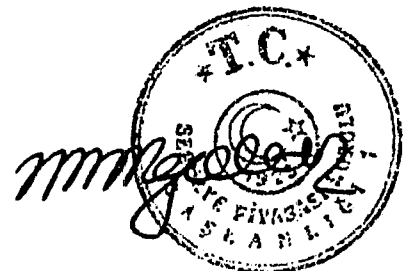
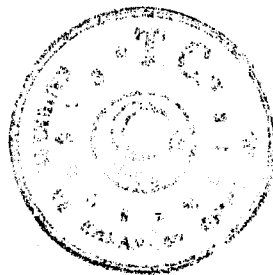
"İdari para cezaları

Madde 47/A- Bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket ettiği tespit edilen gerçek kişiler ve tüzel kişiler hakkında gerekçesi belirtilmek suretiyle Kurul tarafından 2 milyar Liradan 10 milyar Liraya kadar para cezası verilir.

İdari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, verilen para cezası iki katı, ikinci ve müteakip tekrarlarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz.

Kanunun 40/C maddesinin beşinci fıkrasındaki yükümlülüğe uymayan üyelere, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Yönetim Kurulunca 1 milyar Liradan 5 milyar Liraya kadar para cezası verilir. Birlik, verdiği cezaları bir taraftan ilgiliye tebliğ etmekle beraber diğer taraftan tahsil ve gelir kaydı için Yatırımcıları Koruma Fonuna bildirir.

Bu cezalar ilgililere tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde Yatırımcıları Koruma Fonuna ödenmediği takdirde bu Fon tarafından takip ve tahsil olunur ve Fona irad kaydolunur."

133/ MADDE 7

Madde 24- 5590 sayılı "Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanunu"na 3/4/1997 tarihli ve 4233 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 11 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ek Madde 11- Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir veya birden çok ürünün işlem göreceği il, bölge veya ülke düzeyinde faaliyet göstermek üzere ürün ihtisas borsaları açılabilir ya da kurulabilir. Bunların kuruluşunda, çalışma alanlarının genişletilip daraltılmasında Birliğin görüşü alınır.

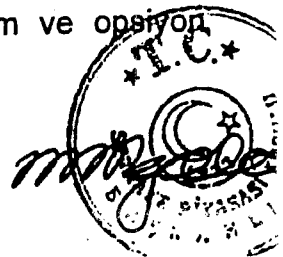
Ürün ihtisas borsalarının mevcut bir borsada açılmasında ve yeni bir borsa olarak kurulmasında, borsanın işlem hacmi ve derinliği, arz ve talebe bağlı olarak gerçekleşecek spot alım satım yöntemleri ile gerekli hizmet birimlerinin mevcut olup olmadığı, fiziksel, kurumsal ve finansal alt yapı ile uzman personel yeterliliği gibi hususlar göz önünde bulundurulur.

Borsalar umumi mağazacılık da yapabilirler. Depolarına konulan borsaya tabi maddeler ile ilgili olarak, makbuz senedi, varant veya malı temsil eden diğer senetler düzenleyebilirler. 2699 sayılı Umumi Mağazalar Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası ve dördüncü fıkrasının (a) bendi bunlar hakkında uygulanmaz.

Borsalar veya diğer kuruluşlarca düzenlenen makbuz senedi, varant veya malı temsil eden diğer senetlerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Borsada işlem gören malı temsil eden diğer senetler de kıymetli evrak hükmündedir. Bu senetlerin hangi kuruluşlarca düzenlenebileceği, senetlerde aranacak şart ve nitelikler, bunların alım satım yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar ile depo ve ambar makbuzlarına ilişkin diğer hususlar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Alivire alım satımlarda borsalarca düzenlenerek kullanılacak sözleşmeler Türk Ticaret Kanununun 743 üncü maddesinde belirtilen cirosu kabil diğer senetler gibi ciro edilebilir. Bu şekilde düzenlenmiş sözleşmelerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Bu sözleşmelere hangi hususların yazılacağı ile bu tür satışlara uygulanacak esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Bu madde uyarınca düzenlenecek senet ve sözleşmelerin kapsamına 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca düzenlenen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil değildir.

Borsalar, bu kanunda yazılı görevlerini yerine getirebilmek için yeterli alt yapı, teknik donanım ve uzman personeli sağlamak ve örgütlenmelerine ilişkin gerekli hizmet birimlerini ve şubelerini oluşturmak zorundadırlar. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. "

MADDE

Madde 25- 2499 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE

"Geçici-Madde 6 – Kanuna, bu Kanunun 1 inci maddesiyle eklenen 10/A maddesinin yürürlüğe girmesinden sonra, Kurulca aynı maddeye göre kaydı tutulması kararlaştırılan sermaye piyasası araçlarını temsilen senet çıkarılmaz. Ancak 31/12/1999 tarihine kadar yapılan ihraçlarda, hak sahipleri, ihraççı kuruluşlardan senet bastırılmasını talep edebilirler. Bu taleplerin yerine getirilme süresi, yöntemi ve uygulama esasları Kurulca belirlenir.

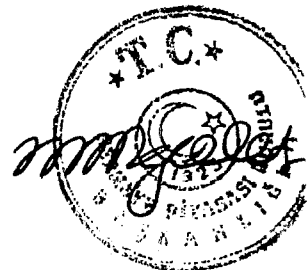
Kurulca Kanunun 10/A maddesine göre kaydı tutulması kararlaştırılan ve Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ya da bu maddenin birinci fıkrası uyarınca bastırılan sermaye piyasası araçlarının, 31/12/2003 tarihine kadar ihraççı kuruluşlara, bunların yetkili kıldığı aracı kuruluşlara veya sermaye piyasası araçlarının kaydını tutacak merkeze teslim edilmesi zorunludur. Bu suretle teslim alınan senetler, Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde Merkezde toplanarak, iptal ve imha edilir, araçların temsil ettiği haklar Kanun hükümlerine göre merkezde kaydedilir.

İkinci fıkrada belirlenen sürenin sonuna kadar teslim edilmeyen sermaye piyasası araçları, bu tarihten sonra borsada işlem göremez, aracı kurumlarca alım satımına, aracılık edilemez ve katılma belgelerinin geri alımı yapılamaz. Bu senetlere bağlı mali haklar, Merkezde kayden izlenir ve senetlerini ikinci fıkradaki esaslara göre teslim etmeleri halinde hak sahiplerinin hesaplarına aktarılır; yönetime ilişkin haklar ise merkez tarafından kullanılır.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen süreler Bakanlar Kurulu Kararı ile uzatılabilir."

GEÇİCİ MADDE

"Geçici-Madde 7- Sermaye piyasası araçları kaydileştirilinceye kadar, sermaye piyasası araçları hakkında verilen ödeme yasağı ve iptal kararları mahkemeler ve ihraççılar tarafından Merkeze bildirilir. "

GEÇİCİ MADDE

"Geçici-Madde 8- Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin statüsü bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dokuz ay içinde yürürlüğe konulur. Sermaye piyasasında faaliyette bulunmakta olan aracı kuruluşlar, bu süre içerisinde Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğine üye olmak için Kurula başvurmakla yükümlüdürler.

Bu üyelik başvuruları Kurul tarafından sonuçlandırılır. Kurul, Statünün yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içinde Birlik üyelerini ilk genel kurul toplantısına çağırır."

GEÇİCİ MADDE

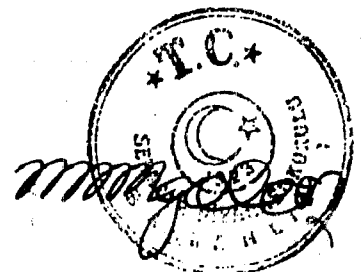
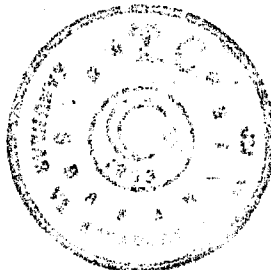
"Geçici-Madde 9- Yatırımcıları Koruma Fonunun başlangıç varlığının oluşturulması amacıyla, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının 31/12/1997 tarihi itibarıyla düzenlenen mali tablolarında yer alan, aracı kuruluşların İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına yatırdıkları kotasyon ücreti, tescil ücreti ve borsa payından oluşan gelirlerinin % 10'u, Borsa tarafından Fon hesabına yatırılır.

Aracı kuruluşların 1997 yılı hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarı esas alınarak, Kanunun 46/A maddesi uyarınca Yatırımcıları Koruma Fonuna yatırmakla yükümlü oldukları yıllık ödenti, bu kuruluşlarca Fon hesabına yatırılır.

Bu madde uyarınca yapılması gereken ödentilerin, Fona ilişkin Kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içerisinde Fon hesabına yatırılması zorunludur. Ödemelerin bu süre içerisinde yapılmaması halinde, ödemede temerrüde düşülen kısma 46/A maddesinde öngörülen oranda gecikme faizi uygulanır ve Fon tarafından tahsil edilir."

GEÇİCİ MADDE

"Geçici-Madde 10- Kanunun, bu Kanunun 8 inci maddesiyle değiştirilen 19 uncu maddesi ikinci fıkrası, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Kurul Başkanı, başkan vekili ve üyelerine de uygulanır. Bu Kanunun yürürlüğe girmesi ile mevcut başkan vekilliği sıfatı, Kurul üyeliği saklı kalmak kaydıyla, sona erer. Kanunun 19 uncu maddesinin görev sürelerine ilişkin ikinci fıkra hükmünün uygulanmasını teminen görev süresi sona erecek olan Başkan dışındaki üyelerin yarısı, göreve atandıkları tarihi izleyen üç yılın sonunda Kurul toplantısında ad çekme suretiyle belirlenir."

Yürürlük

Madde 26- Bu Kanunun 1 inci maddesi, maddede öngörülen Merkezin kurulduğu, 20 ve 21 inci maddeleri ise Merkezin kurulmasını takiben Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin Kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 27- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MESUT YILMAZ
BAŞBAKAN

B.ECEVİT Devlet Bak. ve Başb.Yrd.	İ.SEZGİN Milli Sav. Bak. ve Başb.Yrd.	Y.TANIR Devlet Bakanı	H.ÖZKAN Devlet Bakanı
Y.SEÇKİNER Devlet Bakanı	İ.SAYGİN Devlet Bakanı	Prof.Dr.H.S.TÜRK Devlet Bakanı	Prof.Dr.S.YILDIRIM Devlet Bakanı
H.ERFAROĞLU Devlet Bakanı	M.GÜRDERE Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.GÜREL Devlet Bakanı	Prof.Dr.A.ANDİCAN Devlet Bakanı
Dr.İ.ÇELEBİ Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	R.SAHİN Devlet Bakanı	B.KARA Devlet Bakanı
C.KAVAK Devlet Bakanı	E.AŞIK Devlet Bakanı	İ.AYKUT R.KÜÇÜK Devlet Bakanı V.	H.GEMİCİ Devlet Bakanı
M.BATALLI Devlet Bakanı	O.SUNGURLU Adalet Bakanı	M.BAŞEĞİOĞLU İçişleri Bakanı	İ.CEM Dışişleri Bakanı
Z.TEMİZEL Maliye Bakanı	H.ULUĞBAY Milli Eğitim Bakanı	Y.TORCU Çalışma ve İşkur. Bakanı	H.ÖZSOY Sağlık Bakanı
N.MENZİ Ulaştırma Bakanı	E.AŞIK Tatiller ve Kültür Bakanı	Prof.Dr.N.ÇAĞAN Çalışma ve Sos.Çev. Bak.	Y.EREZ Sanayi ve Ticaret Bakanı
M.ERFANOĞLU Emir ve İçiş. Kay. Bakanı	H.ÖZKAN İçişleri Bakanı V.	M.ERDAL Tatiller Bakanı	E.ERFANOĞLU Orman Bakanı

Dr. İ. Çelebi
Devlet Bakanı